

Jó Pajtás

2016. IX. 1.

70. évf., 23. szám

* Kurultáj 2016

* Nem múlhatott el
ez a nyár sem
táborok nélkül

* Népművészeti
találkozó Péterrévén

Tanulj, tájékozódj, szórakozz egész tanévben a Jó Pajtással!

Ára 50 dinár

Valóra vált álom

A szabadkai EmArt Műhely növendékei a portugáliei, vouzelai művészeti találkozón

A Föld a mi otthonunk té-
mára készített munkák-
kal pályáztak idén a szabadkai
EmArt Műhely növendékei a
portugáliei Vouzela városában
meghirdetett 7. Fiatal Művé-
szek Nemzetközi Találkozójá-
ra. Az A3-as méretben készült
munkákat nagy igyekezettel
készítették, és hatalmas volt
az örömük, amikor meghívást
kaptak a július 7-e és 13-a kö-
zött megrendezett találkozóra.
Szerbiát ők képviselték, név
szerint Bencun Mia, Zsiga
Anett, Teodora Apt és Mili-
ca Simić. A mesés hangulatú
portugál városban négy nap
állt a lányok és mentoruk, út-
vezetőjük, Grubanov Martinek
Emília rendelkezésére, hogy az
ittthon megfestett rajzokat rá-
vigyék a 2,75x1,83 méter nagy-
ságú farostlemezre. A csapato-
kat első és utolsó nap is Carla
Maia, Vouzela város kulturális
felelőse fogadta.

Az élményekről Bencun
Mia számolt be:

„Kiskoromban nagy álomom
volt a rajziskolai portugáliei
utazás. Mindig is irigyeltem
azokat a fiúkat, lányokat, akik
eljutottak oda. És íme, hosszú
idő után valóra vált a gyermek-
kori álom!

Izgatottan vártam az in-
dulást. Július 7-én fél hatkor
indultunk Pestre, ahonnan
Frankfurtba, majd Portóba re-
pültünk. Innen busszal folytat-
tuk utunkat. Vouzelában szere-
tettel vártak bennünket.

A napok gyorsan múltak.
Egész nap dolgoztunk. Egy

Készül a munka

Íme az eredmény

óriási farostlemezre kellett rá-
festenünk az eredeti rajzunkat.
A feladat először lehetetlennek
tűnt, de a jó csapatnak, az össze-
hangolt munkának köszönhe-
tően ezzel is sikeresen megbir-
koztunk.

A lisszaboni kiruccanás
remekül sikerült. Az óceán és
a városnézés mellett a haza-
érkező Eb-győztes csapattal is
találkoztunk. Felemelő érzés
volt a több ezer ember között
lenni, akik a portugál himnuszt
énekelték, és rajongással vették
körül a győzteseket. Utolsó

nap egy szakközépiskolában
ünnepélyes négyfogásos vacso-
rával kedveskedtek nekünk a
házigazdák. Megkóstolhattuk
a portugál bort, ami tényleg
finom és nemcsak híres, me-
diterrán gyümölcsöt fogyaszt-
hattunk, különleges sütitet
kóstolhattunk. Kellemes este
volt. Eredményt is hirdettek.
Csapatunk bronzérmes lett.

Nagyon örülök, hogy eljut-
hattam Portugáliába, s hogy
egy ilyen nem mindennapi
feladatot teljesíthettem csapat-
társaimmal és Emília tanítónő
irányításával.”

Bronzérmes csapatunk

HETVENÉVESEK VAGYUNK

Új tanév, új kihívások

Nem télenkedtünk a nyáron, pihenés köz-
ben is igyekeztünk hasznosan tölteni az
időt. Talán a ti nyaratok is élménydús volt, és
új barátokkal, tapasztalatokkal gazdagodtatok.
Mégis hiszem, hogy sokan közületek már vágy-
tak arra, hogy újra belendüljön a kerék, vagyis
visszatérhessenek az iskolapadba, a jól ismert
környezetbe.

Az új tanévvel mi is újra jelentkezünk. Él
bennünk a remény, hogy vagyunk még elegen-
dően, lesznek olvasóink. Lapunkat továbbra is
igyekszünk úgy alakítani, hogy régi arculatun-
kat is őrizve eleget tegyünk az újabb nemzedé-
kek elvárásainak és az új tanév új kihívásainak.

Számunkra a tét nem nagyobb, mint az,
hogy olvasható legyen a lapot készítsük nektek.
Vagyis szórakoztassunk benneteket úgy, hogy
közben ismereteitek gazdagodjanak, látászöge-
tek táguljon, gondolkodásotok élesedjen. Ezért
találkozunk hétről hétre, olvassatok bennün-
ket ebben a tanévben is!

S még valami: lapunk ára 2007 óta változatla-
nul 50 dinár, talán nem nehéz előteremteni a rá-
valót. Ha viszont nem tudsz hozzájutni a laphoz,
érdeklődj a 021/557-304-es telefonszámon!

Tekintettel arra, hogy ebben a tanévben
ünnepeljük 70. születésnapunkat – egészen
pontosan 2017. január 1-jén jelent meg lapunk
elődjének, a Pionírújságnak az első száma
–, meglepetéseket tartogatunk számotokra. Fi-
gyelj csak oda!

Nagy Magdolna

Somfai Anna

Jogar

jogom van az éghez
jogom van a léghöz

jogom van a vízhez
jogom van a szélhez
jogom van a zöldhöz
jogom van a kékhez
jogom van időhöz
jogom van meséhez
jogom van kérdezni
jogom van keresni
jogom van sírni és
jogom van nevetni
jogom van a csendhez
jogom van a hanghoz
jogom van a szóhoz
jogom van magamhoz

A JÓ PAJTÁS NYERTESEINEK ÉLMÉNYBESZÁMOLÓJA

Senki sem maradt szárazon

Nagygyörgy Zsóka a Kátai-tanya kézműves- és zöld táborában

A Jó Pajtás szerkesztőségének köszönhetően* idén eljutottam a Kátai-tanyán megszervezett zöld táborba. Július 11-én kezdődött a 21. kézműves- és zöld tábor. A tábor témája Brazília és az olimpia volt. Összesen 70-en vettünk részt a táborban Vajdaság minden területéről, sőt még Ausztriából is érkeztek gyerekek.

Csik Mónika dedikál Nagygyörgy Zsókanak

Hétfőn Csík Mónika megzenésített verseit hallgattuk meg a Táncreakció budapesti zenekar előadásában. Utána elkezdődtek a foglalkozások, és mindenki elment arra a helyre, ahol az előadást tartották. A zöld táborosoknak (akik közé én is tartoztam) Puskás Valéria mesélt a Kishegyesen található ősgyepről és annak fontosságáról. A kézművestáborosok ez idő alatt különböző dolgokat készítettek: karkötőket és kisebb dísz tárgyakat.

Kedden madarakat gyűrtünk, és a rovarokról is sokat megtudtunk. A délutáni program lovaglás és kocsikázás volt, ami nekem nagyon tetszett!

Szerdán vizes napot tartottunk, amikor senki nem maradt szárazon! A táborvezetők érdekes

Víz alatt a hőséget is el lehet viselni

játékokat találtak ki, amiket pontoztak is. Az aznapi foglalkozásra Zabos Richárd elhozta a kígyóit, amikkel lehetett fényképezkedni is.

Másnap délelőtt Rév Zsófia mesélt a pókokról, ezért Ricsi hozott nekünk egy tarantulát. Délután egy újabb csoportjátékot játszottunk. Ezúttal nyomoznunk kellett.

A kézművesek gyöngyöt fűztek, nemezeltek, agyagoztak, fát faragtak, és még sok más érdekes és szép dolgot készítettek.

Pénteken volt a búcsúest és a diplomaosztó. Az egész hetet egy nagy bulival zártuk. Nagyon tetszett a tábor, mindenkinek ajánlom!

* Köszönjük Zsókanak a beszámolót, igazán örülünk, hogy jó kezekbe került a nyereség. Egy magyarázattal azonban tartozunk olvasóinknak. A Kátai-féle táborozást más nyerte meg júniusban, ám a szünet kezdésén lemondta. Idejében jelezte szerkesztőségünkben, hogy nem tudja vállalni a nyereséget, így helyette más jelöltünk ki. Választásunk Zsóka lett. Azért épp rá, mert tavaly megnyert egy táborozást a ludasi Róka-tanyán, a tábort azonban végül nem tartották meg. Így Zsóka tavaly hoppon maradt, ám idén kárpótolni tudtuk.

A tanyáról

A Kátai-tanya mesébe illő helyen, a Krivaja folyó partján fekszik Kishegyesen, ott ahol a Telecskai-dombok kissé hullámosabbá tették a talajt. 1995-ben a mesés környezetben harminc tehetséges gyermek vett részt az első Firka táborban, amelyet újabb táborok követtek. Az évek során a tanya újabb és újabb épületekkel gyarapodott, színesebbé, színesebbé programokkal gazdagodott. A szálláshely mellett jurta, két ebédlő, amfiteátrum, nádfedeles terasz, állatok sokasága, vagyis valóságos síksági oázis várja az odalátogatókat.

Az idei kézműves- és zöld tábor résztvevői

Madarat tolláról, embert...

Erdélyi Nimród a temerini Falco természetvédelmi táborban tölthetett egy hetet

Még csak kedd, de máris összekovácsolódott társaságra lelünk a Temerin és Bácsföldvár között kanyargó Jegricska partján. Ott rendezték meg immár hetedik alkalommal a Falco természetvédelmi és madárismereti táborát augusztus utolsó előtti teljes hetében. Hagyományosan vasárnap van a gyülekező, és egy héttel később a búcsúzó. Két vasárnap között általában olyan jól összekovácsolódik a társaság, hogy sokan évről évre visszatérnek a táborba. Ameddig lehet. A középiskolás korúak ugyanis másfelé veszik az irányt.

Itt találkoztunk és ismerkedtünk meg személyesen is Erdélyi Nimróddal, a királyhalmi Petőfi Sándor iskola ötödikesével. Negyedikes volt, amikor jelentkezett nyereményjátékunkra, és azonnal nyert is.

A táborról

A Falco Természetkedvelők Egyesülete 2004-ben alakult, azóta is nagy hangsúlyt fektet a természetvédő szemlélet kialakítására, természetvédelmi kutatásokat végez, gyerekek részére nyári ökotáborokat szervez. Ezekben a résztvevők ismerkednek a természeti értékekkel, különösen a madárfajokkal. A programok közül kiemelni a madáretető- és odúkészítési akciókat, terepjárásokat, madárgyűrűzéseket. Az egyesület tagjai nagyrészt fiatalok, egyetemi hallgatók, okleveles szakemberek és olyan természet-szerető személyek, akik szívügyüknek érzik a természet tarkaságának megismerését, népszerűsítését és védelmét.

Kis horgászok – közepén Erdélyi Nimród

Az igazsághoz tartozik, hogy a kézműveszöld táborba szeretett volna eljutni, ám mindentől nem áll távol a madarászás sem, a természet közelsége, ami a temerini táborban ugyancsak adott. Nimród eddig egy táborban volt, még hozzá egy cserkész táborban. Sok játék és móka várt ott rájuk, külön élményt jelentett a táborút, amely körül késő estig játszottak. Hasonló élményt remélt az idei nyári táborról is, ami, reméljük, meg is valósult. Mint meggyőződöttünk, a mintegy félszáz résztvevő előszeretettel gyűrűz-

te, és ismerkedett a különféle madárfajtákkal, jókedvvel horgászott, csónakázott, ügyeskedett, és nem utolsósorban barátkozott.

Nimród most épp az ötödik osztályba indul. Szereti a matematikát, és a természeti tárgyak sem állnak messze tőle. Neki is és valamennyi-ötöknek bizonyára sokat jelentettek a nyári élmények, ezek birtokában bizonyosan könnyebb lesz visszatérni a mindennapos iskolai kötelezettségekhez.

Nagy Magdolna

Bogyiszlóba két úton kell bemenni

A Tücsök népművészeti táborban jártunk Péterrévén

A Dr. Kiss Imre Művelődési Kör hagyományápoló csoportja hetedik alkalommal szervezte meg a Tücsök népművészeti tábort Péterrévén. A fő szervezők **Csasznai Magdolna** és **Csasznai Imre** voltak.

Augusztus 5-én a gálaműsoron bemutatták, hogy mi mindent tanultak meg az egy hét alatt. Jó volt a hangulat, a helyi Tücsök zenekar húzta a talpalávalót. A kiállítást is megnézhattük, ahol láthattuk a gyerekek munkáit, a képeslapokat, a katicabogarakat, a díszes mézeskalácsokat. A lányoknak szép hajfonat készült... Mindannyian zöld, Tücsök népművészeti tábor feliratú pólóban feszítettek.

Csasznai Zsófi épp bemondóként tündököl

Csasznai Zsófia, a budapesti zeneakadémia hallgatója köszöntötte az egybegyűlteket, s elmondta:

– Nagy örömünkre szolgál, hogy idén közel 80 gyerek lakta be a tábor udvarát, az óvodásoktól kezdve a felsős korcsoportig. Valamennyien

úgy érezzük, hogy hasznosan és jó hangulatban teltek a napok. Fő foglalkozásunk a népzene és a néptánc tanulása volt, ezenkívül szabadidejükben kézműves-foglalkozásokon vehettek részt a gyerekek, esténként pedig néprajzi előadásokat hallhattak. Vázsonyi Csilla a Tisza menti viseleteket mutatta be, Csonti Melinda, a népművészet ifjú mestere pedig a népi szimbólumokról tartott előadást. Vendégünk volt Tisza, valamint a csókai tamburazenekar.

Az óbecsei Petra és a péterrévei Nikoletta az újonnan elkészült karkötőkkel

Elsőként **Deák Dorottya** tanítványai, a legkisebbek léptek föl gyermekjátékokkal. Majd a nagyobbak, voltak vagy negyvenen, bogyiszlói népdalokat énekeltek:

„Bogyiszlóba két úton kell bemenni. / De szeretnék a rózsámmal beszélni, / télen, nyáron rozsmaringos az ablaka, / jaj, de sokat áztam, fáztam alatta. / Nem messze van ide rózsám tanyája, / idelátszik virágos körtefa” – énekeltek. A bogyiszlói táncokat és a csárdást is sokan táncolták. Az utolsó szám, a palatkai tánc is elnyerte

a közönség tetszését. Végezetül a Tücsök zenekarral együtt énekeltek mindannyian a *Kiültek a vénasszonyok a padra...* című közkedvelt dalt.

Sok ismerőssel találkoztunk a táborban, többek között az óbecsei **Bagi Natival**. Nemcsak szépen szaval, hanem ügyesen táncol is?

Nem vezett el senki a táborból, hiszen a hátunkról is leolvasható volt, hol járunk

Beszélgetőtársaim: a muzslyai **Páger Emma**, **Lehócki Noémi**, a palicsi **Arnold Réka**, az óbecsei **Vukelity Petra**, **Koncz Antónió**, **Koncz Villó**, a péterrévei **Varga Nikoletta**, akik elmélik, miért jöttek ebbe a táborba, mi mindent tanultak meg, hogyan érezték magukat.

– Barátnőm ajánlotta ezt a tábort – meséli Nati –, elmentem, és annyira megtetszett, hogy mindennap átutaztam Péterrévére, hogy megtanuljam a palatkai táncot, amit már régóta szerettem volna elsajátítani. **Patyrek Csaba** és **Réka** tanítottak minket. Nagyon jó tanárok. Mivel én nagyon szeretem a kisebb gyerekeket, fontam a lányok haját, játszottam velük. Szinte mindenkivel összebarátkoztam a táborban. Jövőre is eljövök.

Bogyiszlói népdalokat tanultak

Arnold Réka oktatójával lépett fel

– Szeretek én is táncolni – fűzi hozzá Emma –, s azért jöttem ebbe a táborba. Délelőtt és délután is két óra hosszat táncoltunk, aztán meg kézimunkáztunk. Én gyöngyből készítettem karkötőt. Megtanultam nemezelní is. Asztalifociztunk, pingpongoztunk is. Sátorban aludtunk Noémivel.

– Én is jól éreztem magamat ebben a táborban – mondja Noémi –, jó volt, sokat táncoltunk, énekeltünk, csárdásoztunk. **Cseszák Balázs és Cseszák Korcsik Anikó** foglalkozott velünk. Én is készítettem gyöngyből karkötőt. Jövőre ismét eljövök.

Antónió már hat éve néptáncol az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör Petrence néptánc csoportjában. Nem csoda, hogy most itt van.

– Először voltam ilyen táborban – jelenti ki Toncsika –, s bizony fárasztó volt a napi négy óra táncolás. No, pihenhettünk utána, ugyanis sokat kézimunkáztunk: Teri néni-vel karkötőt fontunk, Jani bácsi segítségével képeslapot készítettünk. Több helyről is jöttek a táborba: Szabadkáról, Nagybecskerekéről, Palicsról, Muzslyáról, s össze is barátokztam Lacival, Tamással...

Villó is már négy éve tagja az óbecsei kultúrkör Kenderkőc csoportjának.

– Azért jöttem ebbe a táborba – mondja –, mert szeretek táncolni, énekelni. Nagyon sokat énekeltünk, táncoltunk: csárdást meg

bogyiszlói táncot. Mindennap itt voltam, nagyon jól éreztem magamat. Estéknként a kivetítón magyar népmeséket néztünk... Teri néni és Éva néni finom ebédeket, borsópaprikást, a kedvencemet főzött nekünk. A muffin is jó volt. Meg ettünk zsíros kenyert is... Jövőre ismét itt leszek. Én is összebarátokztam Rékával, Rebekával, Nikolettával, és ott volt a legjobb barátóm, Anna Réka is.

Réka nemcsak énekelt, hanem citerázott is, **Bolyos Miklós** tanítványa.

– Én is otthon néptáncolok – mondja Réka –, s itt sokat gyakoroltuk a lépéseket. Jól éreztem itt magamat. Én nem aludtam sátorban, hanem a mamámnál, ugyanis ő Péterrévén lakik. Összebarátokztam Nikivel, Kittivel... Jövőre ismét itt leszek.

Petra az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben a Kópé tánc csoportban táncol.

– Itt bogviszlói táncokat tanultunk Balázssal és Anikóval – mondja. – Délelőtt és délután is két-két órát gyakoroltuk. Magdi nénitől nemezelní tanultunk, gyöngyöt fűztünk, képeslapokat készítettünk.

Nikoletta már nyolc éve néptáncol.

– Nagyon szeretek táncolni – jelenti ki –, ezért jöttem a táborba. Sátorban aludtunk, sokat énekeltünk. Meg megismerkedtem Korinával, Villóval, Rékával...

Kép és szöveg: Koncz Erzsébet

Kiállítás a kézműves-foglalkozásokon készült munkákból

Családom és egyéb állatfajták

Felhívás a Gion Nándor olvasási verseny újabb fordulójára

AVajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete meghirdette Gion Nándor olvasási versenyét az általános iskolák felsős tanulói számára. A 2016/2017-es tanévre szóló verseny célja: a diákok olvasásra való ösztönzése és a tanulók szövegértő olvasásának fejlesztése. Fontos, hogy minél többen könyvet vegyenek a kezükbe, vagy kedvet kapjanak ahhoz, hogy az internet segítségével éljenek az elektronikus könyvtár nyújtotta lehetőséggel. Mivel a versenyző nemcsak saját sikeréért „küzd”, hanem a csapat eredménye érdekében (is) igyekszik jól teljesíteni, a versenynek közösségépítő szerepe is van. A verseny résztvevői 3 fős csoportokat alakítanak. A csoport tagjai megbeszélik, hogy ki melyik könyvet olvassa el az adott listán szereplő könyvek közül. Egy-egy tanulónak legkevesebb három művet el kell olvasnia, de minél többet olvas el, annál jobb (ha ugyanazokat a könyveket a csoportból két-két tanuló is elolvassa, nagyobb az esélyük a helyes válaszadásra). A csapat összesen hat könyvcíméből (az általuk választott könyvek címeiből) álló lista alapján kapja a tesztek, ill. a feladatlapokat. A verseny lebonyolításához szükség van a magyartanárok (könyvtárosok) közreműködésére, azzal segítjük munkájukat, hogy minden benevező iskolának az iskolai versenyre kidolgozott tesztlapokat küldünk. A csoportok egyforma kérdéseket tartalmazó feladatlapokat kapnak, és a versenyzők egy-egy csoporton belül közösen oldják meg a feladatokat. A tartományi döntő 2016 novemberében lesz Újvidéken. A legjobbak meghívást nyernek a Gion Nándorról elnevezett irodalmi táborba, melyet hagyományosan az Apáczai Diákotthonban tartanak meg.

Az olvasandó művek listája az V. és a VI. osztályosok számára: 1. Collodi, Carlo: Pinokkió kalandjai, 2. Defoe, Daniel: Robinson Crusoe, 3. Gion Nándor: A kárókatona még nem jött vissza, 4. Jókai Mór: A cigánybáró, 5. Mándy Iván: Csutak és a szürke ló, 6. Mikszáth Kálmán: Tavaszri rügyek, 7. Móricz Zsigmond: Pipacsok a tengeren, 8. Rowling, Joanne Kathleen: Harry Potter és a bölcsek köve.

Az olvasandó művek listája a VII. és a VIII. osztályosok számára: 1. Durrell, Gerald: Családom és egyéb állatfajták, 2. Fekete István: Tüskevár, 3. Gion Nándor: Az anyagi vigasság, 4. Kalapos Éva: D.A.C. (1. kötet) – Egy új élet, 5. Leiner Laura: A Szent Johanna gimni (2. kötet), 6. Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője, 7. Tamási Áron: Ábel az országban, 8. Townsend, Sue: A 13 és 3/4 éves Adrian Mole titkos naplója.

A díjazott csapatok tanárai könyvjutalomban részesülnek.

Jelentkezni lehet a következő címen: VMPE, 21000 Újvidék, Čirpanov utca 54., e-mail: nsvmpe@gmail.com; illetve: Aladicsné Kollár Mária, 21235 Temerin, Bosnyák utca 86., tel.: 021/841-397 (e-mail cím: aladics@stcable.net).

Szeptember

*Megérkezett a szeptember,
Egy igen színes ember,
Először minden besárgul,
Aztán a levél is elájul.*

*Szegény kicsi bogarak
Lassan, a hidegben napozhatnak,
Előjön még a nap,
De eluralja a fagy.*

**Oravec Anett, 6. osztály,
Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka**

Ó, ez varázslat!

Kedd volt. A szüleim moziba mentek. Egyedül maradtam otthon.

Először félttem, de aztán kezdődött a buli. Először nem tudtam, hogyan csináljam, de aztán lementem a nappaliba, és beindult a képzeletem. Elképzelttem vicces alakokat, boszorkányokat és még sok mást. Jól szórakoztam. Képzeletem hamarosan elhozott egy olyan alakot is, akire nem számítottam. Megijedtem. De aztán beszélgetni kezdtünk:

- Én is bulizhatok?
- Hát persze! Megmondanád a neved?
- Az én nevem Drakula. Hát a tied?
- Az enyém Panni.

Most, hogy Drakula is eljött, még jobb lett a buli. Néhány óra múltán hallottam egy duda hangját, de nem törődtem vele. A szüleim jöttek meg. Beléptek az ajtón, és így szóltak:

- Mi ez a nagy felfordulás, Panni? Válaszolj!

Mikor meghallottam a nevemet, a buli azon nyomban megszűnt. Sír-tam, mert láttam, milyen rendetlenséget csináltak. De a bulit hiába magyaráztam a szüleimnek, nem hitték el.

Töletek meg csak azt akarom kérdezni: ti már jártatok így?

Hajler Kitty, 3. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Humoros történet

Csütörtök volt. Első óra magyar. Rohanok az iskolába. Osztályfőnökünk mosolyogva fogad bennünket. Bemegyünk az osztályba, és helyet foglalunk.

Elkezdődik az óra. A hetes jelenti a hiányzókat.

- No, gyerekeim, hanyadika is van ma? Ki felel ma? - kérdezi a tanár úr.

- Huszonötödike! - kiabáljuk kórusban, de mivel az osztály létszáma 19, így néhányan elkezdenek nevetni.

- 2 + 5 = 7! Ki a hetedik? - hangzik el az újabb kérdés.

- Hiányzik!

- No, gyerekek, ne vicceljete velem! - mondja osztályfőnökünk mosolyogva. - Ki a nyolcadik a naplóban? - kérdezi.

- Egér! - kiabálja el magát valaki.

- Milyen egér?

- Egér, tanár úr, szürke egér!

Ekkor vesszük észre, hogy a tanterem jobb sarkában egy kis egérke cincog. Ijedtében beszalad a középső padosor székei alá. A lányok elkezdenek sivalkogni. Van, aki a székre ugrik, van, aki már az asztalon ül. A fiúk nevetnek. Most már a tanár úr is mosolyog a bajsza alatt.

- Ne féljete, gyerekek, ez csak egy kis szürke egérke! - mondja nevetve.

Valaki kopogtat.

- Igen, tessék!

- Elnézést a zavarásért, hoztam az értesítést - mondja egy nyolcadikos fiú, aki épp most lép be az ajtón.

Mindannyian úgy nevetünk, hogy majd megpukkadunk. Ő nem tudja, hogy min nevetünk. Ekkor az egér az ajtó felé veszi az irányt. Elszalad a nyolcadikos fiú mellett, ki az ajtón át a folyosóra. Mindenki a hasát fogja, úgy nevet.

Jót szórakoztunk ezen az órán. Az egérkének pedig nyoma veszett az iskolában.

Miklós Csenge, 5. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

A testvérem

Valentina nagyon közel áll hozzám. Ő a testvérem. Most őt fogom bemutatni. Születésem óta ismerem, és amikor csak lehet, együtt töltünk minden pillanatot.

Élénkszőke, egyenes haja van, hozzáillő világoszöld szemmel. Napközben kontaktlencsét hord, estefelé, mivel elfárad a szeme, szemüveget visel. Mosolygós személyiség. Közepes termetű. Karcsú dereka van, és mindig edz, nehogy felszedjen pár kilogrammot. A lába és a keze izmos és erős. Szereti a színes, de elegáns ruhadarabokat. Rengeteg átlátszó rövid ujjú pólója van, amiket vagány nadrágokkal hord. A divatos külső egy nagyon kedves, vicces és segítőkész személyiséget rejt. Ha baj van, segít, hogyan tud. Mindig viccelődik és nevet is. A család büszke rá. Anyukámnál néha kihúzza a gyufát, de ez ritkán történik meg. Apukámmal mindig jól kijön. Korán reggel kezd a napot iskolával vagy tanulással. Egész nap órákon, előadásokon van. Este kezd a következő napra felkészülni. Rajzolás, festés, tanulással, makett összeállításával és házi készítésével tölti idejét egészen éjfélig. Nagyon jól megy neki a rajzolás, a festés és a matek is. Kedvenc időtöltése a zenehallgatás és persze a kikapcsolódás a barátokkal. Rengeteg barátnője és barátja van. Környezetébe Pécsset nagyon gyorsan és könnyen beilleszkedett. A dolgokban megpróbálja mindig a jót látni, ezért valóra vált néhány álma. Sikerült eljutnia Prágába, Bécsbe, Barcelonába, Párizsba és még sok híresebb városba, országba. Valószínű, hogy az idei nyarat a barátaival a Balatonon tölti.

Szeretem a nővéremet, mert mindig mellettem áll, és bármit elmondhatok neki. A sikereiben szeretnék hasonlítani rá. Szerintem nagyon kedves személy, és maradjon is mindig ilyen!

Ördög Noémi, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

A világ csodái

*A fák,
A bokrok,
A folyók,
És tavak...*

*Mind a világ csodája.
Te ne rongáld meg a csodát!
Ha majd ültetsz egy fát, az is csoda lesz.
Ne rongáld, ez fontos!*

*Ha valaki rongál, szólj rá!
Ez itt egy igazi csoda.
Ne rongáld se Te, se más!
Őrizd meg a természetet,
és ne tégy vele olyat,
amit te is megbánnasz!*

Pósa Vivien, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Iskolatáskák – Sándor Viola, EmArt Műhely, Szabadka

Kedves Pajtások!

A Jó Pajtás szerkesztőségében mindig is nagy becsben tartottuk munkáitokat, a tanárokkal való kapcsolattartást, hiszen a lap nektek készül és rólatok szól. A Rügyfakadás oldalain pedig a tiétek a főszerep. Ebben az éppen kezdődő tanévben sem szeretnénk ezen a gyakorlaton változtatni. A 8. és 9. oldal tehát ebben a tanévben is a tiétek lesz. Számítunk rátok, várjuk munkáitokat.

Higgyétek el, olvasott, népszerű rovat ez! Sokan kíváncsiak mások munkájára, arra, hogyan fogalmaznak, hogyan építenek fel egy-egy ismerős vagy kevésbé közel álló témát. Tanuljunk tehát egymástól ebben a tanévben is! Hajrá! – mondanák a sportemberek, s ehhez a bátorításhoz a 2016/17-es tanév kezdetén csatlakozunk mi is.

Nagy Magdolna

Kerékpáros gondok

A nyári szünetben, amikor egy verőfényes reggelre ébredtünk, elhatároztuk a testvéremmel, hogy kirándulunk egyet a környéken.

Kerékpáros kirándulásra gondoltunk. Átnéztük a bicikliket, hogy rendben vannak-e. Az én kerékpárom gumijába kellett egy kicsit pumpázni. Összeszedtünk pár dolgot, és már indultunk is. Mivel mi a falu szélén lakunk, ezért ahogyan kimegyünk a kapun, rögtön szántóföldeket láthatunk. Haladtunk előre, és lassan meg is érkeztünk a völgyre, ahol a kanálisban elég sok víz volt. Sokféle madarat láttunk, sőt még egy-két pecással is találkoztunk. Mivel egy kicsit elfáradtunk, megpihentünk egy szép helyen. Mikor indultunk volna, felszálltam a biciklimre, és azt éreztem, hogy alig bírom hajtani. Hát, ahogy ránéztem a kerékre, láttam, hogy az egyik gumi lapos. Pumpánk nem volt, így gyalog indultunk el. Szerencsére nemsokára találkoztunk egy traktorossal, aki felpumpázta a kereket. Ekkor felpattanunk, és hazáig meg sem álltunk.

A másik történet az iskolába menet történt velem. Ide szintén biciklivel járok, ha jó az idő. Ez még alsó koromban történt. Néptáncra jártam, és versenyre készültem. Szétosztotta a tanárnő a ruhákat, hogy vigyük haza kimosni, kivasalni. Mivel nem volt nálam nejlonzacska, ezért a vállán kellett hazavinnem, kerékpárral. Félúton hazafelé egyszer csak bekapta az első kerék a ruhámat, de úgy, hogy majdnem elestem. Úgy belekeveredtem, hogy még tolni is alig bírtam. Ekkor meglátta egy bácsi, hogy kínlódom, és felajánlotta, hogy segít kiszedni a kerékből a ruhát. Nagy sokára sikerült, de addigra már anyukám is megérkezett, mert nem tudta, hogy hol vagyok.

Ezután mindig tettem a táskámba zacskót, hogy ha kell valamit hazavinni, legyen nálam.

Lövei Boglárka, 6. osztály, Dózsa György iskola, Gunaras

Madár – Szabó Alex, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Az óvodában történt

Négyéves voltam, amikor óvodába indultam. Három évet jártam oda.

Az első hét nehézkesen indult, mire megszoktam, de utána már szívesen mentem. Számomra a legszebb élmény az volt, amikor egy óvodai műsoron vásárosat adtunk elő. Az óvónővel vásári asztalokat állítottunk. Minden gyerek beöltözött piaci kofának. Volt portékánk is, amit saját kezűleg készítettünk vagy gyűjtöttünk. Voltak mézeskalácsárusok, almások, kosarasok, mézet árulók és sok más kézműves dolog. Mindenki a saját árújának megfelelő dalt, verset, mondókat tanult, és sorban előadtuk. A szülőknél nagyon tetszett az előadás. A műsor végén pedig eladtuk portékánkat. Minden standnál volt egy kis kosár vagy pénztárca, amibe a szülők a pénzt teheték:

– Mennyibe kerülnek ezek a termékek? – kérdezték.

– Az árúk önkéntes adomány, ki mennyit tud és szán rá, annyit fizet! – válaszoltuk.

Nagyon érdekes volt ez nekünk, hogy mi voltunk az árusok, és fizettek az általunk készített áruért. Egyre csak kiabáltunk:

– Tessék, tessék, vegyék – vigyék!

Az ünnepség végén egy helyre gyűjtöttük a befolyt összeget, és az óvónő összeszámolta, mennyit kerestünk. Így szólt:

– Ezen a pénzen a következő napokon fagyizni megyünk!

Sőt, vásároltunk ropit, szörpöt és egyéb finomságokat is. Nagyon örültünk. Számomra sok más mellett ez volt a legemlékezetesebb és legszebb óvodai élményem.

Szívesen emlékezem vissza ezekre az évekre. Csak szép emlékeim vannak róla. Szerettem oda járni, és még most is jólesik, ha az utcán találkozom a volt óvó nénivel, és egy kicsit eszembe jutnak a régi emlékek.

Miklós Ditta, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Budapesti kirándulás

Végre eljött a nap, amit annyira vártam. Ébredés után nagyon örültem. Miután mindennel elkészültünk, elindultunk az iskolához, ahol már mindenki lelkesen várta az indulást.

Tízpercnyi várakozás után végre felszállhattunk a buszra. Elhelyezkedtünk, és már indultunk is, útra keltünk Budapest felé. Iliján ült mellettem, sokat beszélgettünk, és néztük a szép tájat. Már nagyon vártuk a megérkezést. Körülbelül két és fél óra múlva odaértünk. Leszálltunk a buszról, és elindultunk a budapesti nagycirkuszhoz. Az állatkertbe is bekkunthattunk. Megérkeztünk, bementünk, és elfoglaltuk a helyeinket. Már mindenki nagyon izgatott volt. Tizenöt perc múlva elkezdődött az előadás. Nagyon sok izgalmas dolog volt benne. Nekem a kutyaszámok és a zsonglőrök tetszettek a legjobban, de még sok más érdekességet láttunk. Ezután elmentünk a Széchenyi fürdő elé, ahol megpihentünk, és nemsokára indultunk tovább.

Felszálltunk a buszra, és elmentünk a Csodák Palotájába. Nagyon sok logikai és fejlesztő játék volt ott. A tükörlabirintus tetszett a legjobban. Nagyon jól szórakoztam a barátaimmal. A játszás után egy bácsi kísérletet mutatott be, amelyek igazán tetszettek. Miután a szórakozás véget ért, megkerestük a táskáinkat, és elsétáltunk a buszhoz. Elindultunk hazafelé, közben pihenőt tartottunk. Ekkor volt időnk evésre is. Nemsokára az iskola előtt voltunk, ahol már sok szülő várt minket.

Nagyon elfáradtam, de megérte. Szép napom volt, feledhetetlen élményben volt részem.

Bába Máté, 3. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

Séta a Tisza-parton

Sétáltam a Tisza-parton. A Tiszában gyönyörködtem.

Naplementében a Tisza vize lassan folyt a maga útján. Csillogott a víz teteje, és mindez olyan volt, mint milliányi csillag fénye. A nap, vöröses látvány, a dombok mögé húzódott, s ahogy a víz csillogása elhalványult, úgy ragyogta be az eget a milliányi csillag.

Mozdulatlanul álltam ott, hallgatva a folyó folyását, ámulva-bámulva a Tiszát.

Ódry Lúcia, Sever Đurkić-iskola, Óbecse

Huszonöt éves a világháló

A világ első weboldala jóval születésetek előtt, 1991. augusztus 6-án lett nyilvános Svájcban. A World Wide Web időközben megváltoztatta a világot.

Az internet két év múlva már a tömegek számára is elérhető lett. Mai formájában **Tim Berners-Lee** (a képen) brit fizikus hozta létre, aki akkor az Európai Nukleáris Kutatási Szervezetnek (CERN) dolgozott a svájci Genfben. A feladata az volt, hogy megoldja az ottani információs káoszt, emiatt 1989 márciusában egy ún. hipertexten alapuló projektumot terjesztett munkaadója elé, amely leegyszerűsítette a kutatók közötti világméretű adatcserét. Ötletében támogatta **Robert Cailliau** is, 1990 karácsonyára elkészültek az első webszerverrel, az info.cern.ch-val. Az akkor 36 éves Berners-Lee 1991. augusztus 6-án tette nyilvánossá a világ első weboldalát.

Tim Berners-Lee, a világháló feltalálója

Következő lépésként a CERN 1993-ban nyilvánosan használhatóvá tette a netet, amiért nem kért semmilyen jogdíjat és szabadalmat. A kutatók ezzel biztosították, hogy a web fejlődésnek induljon, és elérje mai formáját.

A világháló népszerűségét még az is növelte, hogy 1993-ban **Marc Andreessen**, az Illinois-i Egyetem hallgatója létrehozta az első böngészőt, a Mosaicot, ez lett a vezető online platform, egészen a Microsoft Exploreréig.

A világháló villámgyorsan fejlődött az évek során. Már 1995-ben elindult három későbbi óriás: a Yahoo, az eBay és az Amazon. 1998-ban jött létre a Google, mígnem hat évre rá a harvardos **Mark Zuckerberg** megalkotta a Facebookot. 2007-ben **Steve Jobs** már bemutatatta az első iPhone-t, a következő évben pedig ott volt a piacon az első androidos okostelefon. A Bitkom adatai szerint a 16 és 74 év közötti európaiak 76 százaléka legalább heti egyszer használja a webet, de még mindig milliók élnek nélküle világszerte. Berners-Lee 1994-ben Bostonba költözött, az ottani műszaki egyetemen megalapította a World Wide Web Konzorciumot (W3C). 2004-ben II. Erzsébet brit királynő lovagá ütötte, 2012-ben a londoni olimpia megnyitóján is tisztelegtek előtte.

Puha testű, mégis robot

Az olaszországi Pisában található BioRobotics Institute Scuola Superiore Sant'Anna kutatói kifejlesztettek **egy puha testű robotot**, amely képes a víz alatt úszni, beférkőzni az apróbb hasadékokba, sőt a „csápjával” még apróbb tárgyakat is meg tud fogni. Magyarul: **létrehoztak egy igazi robotpolipot**. Ennek megfelelően az állathoz hasonlóan nyolc végtaggal rendelkezik. Az igazi áttörést a puha borítása jelenti, az eddigi fém és műanyag megoldásokkal szemben. A robotpolip nemcsak külsejében hasonlít az igazi polipokra, hanem **mozgá-**

Héliummal töltötték a léghajót, és felszállt

A világ legnagyobb légi járműve, egy héliummal töltött léghajó a nyáron megtette első útját, amikor sikeresen földet ért a bedfordshire-i Cardingtonból induló út befejezéseként. Az Airlander 10 nevű léghajót fejlesztő vállalat az Airlander 10 elkészítéséhez a repülőgépek, léghajók és helikopterek működéséből egyaránt merített ötleteket. A világ legnagyobb légi járműve egyébként 92 méter hosszúságú, és a szélessége (15 méter), valamint a magassága is igen tekintélyes. Úgy tervezték, hogy huzamosabb ideig a levegőben maradjon. Ennek megfelelően emberi személyzettel a fedélzetén akár öt napig is képes 6100 méteres magasságban maradni, de személyzet nélkül a két hét sem elérhetetlen cél a számára.

Az Airlander 10 alkalmas lesz például a keresési és mentési feladatok ellátására is, de a járőrözéshez, felmérésekhez is, valamint a fesztiválok alkalmával a wi-fi biztosításához. A turizmusban szintén bevethetik, például a szafaritúrák alkalmával – amelyeken ma legtöbbször hőglóballonnal utaznak. Ha pedig mindez nem lenne elég, a nehezen elérhető területekre is lehetne például csomagokat szállítani a segítségével a vállalat vezetői szerint. Utóbbira egyébként azért is alkalmas, mert nincs szüksége hagyományos kifutópályára, és számtalan felületen képes landolni is.

Elég meglepő a külseje...

sában is megdöbbentő a hasonlóság. A tengerben magába szívja a vizet, hogy annak kilövellésével nagyobb sebességre tegyen szert. A sziklákon való mászáshoz, illetve a tenger alján történő közlekedéshez pedig mind a nyolc csápját használja, amelyeket bármilyen irányban képes mozgatni, sőt azok **meg is tapadnak a tárgyakon**, köveken vagy akár az emberi testrészekre. A szerkezetet egyébként elsősorban a tenger mélyén élő ritka lények megfigyelésére tervezték, de a későbbiekben felhasználható lesz művégtagyártásban vagy az űrkutatás esetén.

Gólyabúcsúztató a Hortobágyon

Augusztus 20-a nagyjából az az időpont, amikor a fiatal gólyák útra kelnek, ezt tapasztalták meg mindazok, akik ekkortájt a hortobágyi Madárparkban jártak.

Minden tavasszal várjuk őket haza, jelenlétük pedig a tél elmúltának bizonyítéka. Vidékeinken két gólyafaj él, a fehér és a fekete gólya. A köznyelvben előbbi madárfajra értik a gólya kifejezést. Népi elnevezései a gilice, a cakó

(czakó) és az eszterág. Leggyakrabban emberi környezetben fészkel.

A Madárkórházba minden nyáron sok sérült fiatal gólya érkezik, ezeket kezeléseik után sok esetben el is tudják engedni. Míg érkezésükkel a tavasz eljövételét, őszi költözésükkel a hideg idő eljöttét jelzik.

„Szomorodott szívvel láttam gyülekezni,
Midőn távoznak;
Miként most eltűnő ifjuságom után,
Ugy néztem utánok,
S milyen bús látvány volt a házak tetején
A sok üres fészek,”
– írja Petőfi Sándor A gólya című versében.
A gólyák általában augusztus elején kezdnek gyülekezni, majd a fiatalok kisebb-nagyobb csapatai augusztus 20–30-a között indulnak útnak, az öregek viszont csak szeptember elején.

Tudod-e?

Az őszi utat körülbelül 26 nap alatt teszik meg a gólyák. A kedvező szelek, a táplálék szűkössége és a kevés víz általában gyorsítják az utat. A szárazföld felett kialakuló felszálló légáramlatokat (termikeket) kihasználva haladnak dél felé.

(Fotó: Konyhás István)

Hosszú útra kelnek a gólyák

A vonulási útvonalak hagyományosak, de nincsenek szigorúan rögzítve. A nyugat-európai állomány Gibraltár, a kelet-európai populáció Boszporusz felé indul el. A Földközi-tengert e két tengerszoros valamelyikén szelik át. Mindkét fő útvonal tizenkétezer kilométernél hosszabb. Ez a nagy madár széles szárnyain képes mozdulatlan testtel és szárnyakkal siklani a felmelegedő föld fölött kialakuló termikeken. A gólyák a Szahara felett átrepülve egészen Dél-Afrikáig eljuthatnak. A telet Afrikában töltik. (ng.hu)

(Fotó: Berendi Tibor)

Magyarországon főleg a Hanságban, az Órségben és a Szigetközben, a Duna–Dráva Nemzeti Park területén láthatunk fekete gólyát

Visszavadtított pandák

Az óriáspanda igen kedves jószág. Világszerte népszerű, de Kínában, egyetlen mai élőhelyén igazi kulturális jelkép, a nemzet büszkesége – ráadásul rengeteget hoz a konyhára. Az egész világ nagy figyelemmel kíséri a kínai kutatók munkáját, a faj megmentésére irányuló törekvéseket, amelyeket több értelemben is siker koronáz.

Sok más, bajban lévő állatfajhoz hasonlóan az óriáspandák számának megcsappanásában közrejátszott, hogy az ember, a gyarapodó népesség egyre szűkebb területre szorítja őket vissza. Ezen mit sem segített, hogy 1990-ben veszélyeztetetté nyilvánították a fajt. Ám mert az utóbbi negyedszázadban a kínai kutatók tökélyre fejlesztették a pandatenyésztés feltételeit, ma már a fogságban tartott egyedek százaát csodálhatjuk meg.

Persze más dolog lelkes tömegek szeme előtt állatokat tartani-gondozni, és megint más megfelelő körülményeket biztosítani ahhoz, hogy egy állatfaj természetes körülmények között fennmaradjon. A közeljövő dönti majd el, hogy az óriáspanda rácsok mögött tengődő eleven relikvia lesz-e, avagy szabadon élhet a természetben. (ng.hu)

Európa legöregebb fája

Egy több mint 1075 éves balkáni páncélfenyő (Pinus heldreichii) a jelenleg ismert legöregebb élő fa Európában – állapították meg svéd, német és amerikai kutatók.

Égészen elképesztő, hogy ez a hatalmas, komplex és lenyűgöző növény ilyen hosszú ideig megmaradt, ráadásul egy zord környezetben, habár annak idején emberek lakta vidék volt a hely – mondta a görögországi famatuzsálemet felfedező expedíció vezetője. A szakemberek szerint az Adonisznak elnevezett fának is otthont adó észak-görögországi Píndosz-hegység egyik magasan fekvő erdejében több mint egytucatnyi ezeréves fa él.

„Évekkel ezelőtt olvastam egy írást erről a nagyon érdekes görögországi erdőről. A kutatásunk során megpróbálunk minél távolabb visszatekinteni a múlt-

ba a hajdani éghajlati viszonyok feltérképezése érdekében, amihez nagy szükségünk van ilyen időskorú élő fákra. Ahhoz, hogy meghatározzuk a fa korát, mintát veszünk. A kimetszett egyméteres darabon 1075 évgűrűt számoltunk össze” – magyarázta a szakember.

A kutatók reményei szerint az Adoniszhoz hasonló, valamint az elmúlt évszázadokban elpusztult, de a talajon megőrződött fák évgűrűinek éves változásai hasznos információkkal fognak szolgálni a több ezer évvel ezelőtti éghajlati és környezeti viszonyokról. (MTI)

Isten veled, gólyamadár!

Valami különös szomorúság borzong át a lelkemen. Nemcsak a lelkemen: minden fán, minden fűszálon, az egész tájon, még a felhőkön is. Ez a szomorúság az őszenek megérkezése. Kertemben már az őszi rózsák fehér és lila virágai melengetik az arcukat a nap sugaraiban. A gesztenyefám napról napra halványabb. A gyümölcsfáim is olyanok, mint az öregemberek: egyik, mint a sárga öregember; a másik, mint a piros öregember.

A két gólyánk is elment. Szent István király napján láttam őket utoljára a mezőn. Nem halásztak, csak álltak-álldogáltak elgondolkozva a fűben; ott álltak mind a ketten. A fecskék vidáman csapongtak fölöttük a levegőben. Azok még nem gondoltak akkor az elutazásra.

Furcsa két madárfaj a gólya meg a fecske, hogy tavasszal mindig idejön a másik világrészből; ősszel meg mindig visszatér a másik világrészbe. De ott nem házasodnak, nem raknak fészket, és nem költenek, csak itt minálunk. Melyik hát az igazi hazájuk?...

Még furcsább, hogy az a két gólya meg az a pár száz fecske az egész országból csak a mi falunkat szereti. A messze Afrikából ide térnek mindig vissza, ide ám, a mi szegény nádas házaik közé, a mi szegény mezőnkre. Mi van a falunkon olyan szeretni való, hogy érdemes érte átrepülni egész nagy tengert meg egy egész nagy országot?

Ahogy ott láttam a mozdulatlanul merengő két gólyát a vörösre aszott mezőn, a húszéves Balla gyerek jutott az eszembe. Azt is így láttam ma állani a kertbe. Az ásonyélre támaszkodva állt, és szomorúan nézett maga elé. Mert ő is elköltözik innen.

Szentmihálykor elviszik. Maga se tudja, hova. Kell a Balla gyerek a császárnak.

No, a mi két gólyánk nem kell a császárnak. De lám, hogy így egybevetem őket, arra gondolok, hogy a válás érzése nem azonos fájdalom-e bennük.

Ahogy a két gólya ott áll egymás mellett, bizonyára így beszélgetnek:

– Öregem – mondja az asszony –, a vízililimnak fogytán a virága.

Az ura bólint erre a fejével csöndesen.

Ismét az asszony szól:

– Mikor indulunk?

– Mikor az utolsó lilium is eltűnik.

– A gyerekek eléggé erősek?

– Megbírnák.

Mind a kettő újra bús elmerengésbe mélyed. Milyen szomorú tud lenni a madár! Egész testével szomorú.

A minap aztán sok gólyát láttam a magasban. Odafenn kanyarogtak a falu fölött, aztán egyszer csak: egyenes az út délnek!

A fecskék csak tegnap mentek el. Úgy beszéltek meg, hogy a templom tetejéről indulnak, mert ott gyűltek össze.

Töméntelen, nagy fekete madárraj volt az ott együtt. A falu csendjében nem hallatszott egyéb, csak az ő csivikelésük-csiripolásuk. Tanácskoztak, disputáltak. Vajon min forgott a beszéd? Vezért választottak-e, vagy az út irányát hányták-vetették meg? Rossz hírt kaptak-e Afrikából? Vagy valamelyik más falubeli fecskenepről szavaztak, hogy megvárják-e őket, vagy nélkülük menjenek? – Ki tudná megmondani, ha nem madár?

Fölkerekedtek, egypárszor körülkanyarodtak fenn, mint a búcsúsók. Bizonytalán a falura néztek alá a magasból, meg a vidékre, aztán elszálltak a messzeségbe.

De hát miért megy el a gólya, miért megy el a fecske, ha a mi falunkat érzi otthonának?

Ó, bizony könnyű azt kitalálni... Elközelgett az ősz. Az október hideg lehetőségétől dermedten hullanak el a bogarak milliói. A december szele kemény kérget fagyaszt a vizekre, s a téli ég felhői hóval borítják be a mezőket.

Miből éljen akkor a szegény gólya meg a szegény fecske? Éhen halna meg itt az istenadta valamennyi.

Ma már nincs se fecske, se gólya. Talán éppen most repülnek fenn a szédítő magasságban a tenger fölött és a tenger felhői fölött. Talán éppen most kiáltja az egyik gólyafiú:

– Anyáskám, elfáradtam!

– Terjeszd ki a szárnyadat – feleli bizonytalán az anyja.

S megszűnik a szárnyak levegővérese. Az egész gólyacsoport kiterjesztett szárnyal leng a levegőben.

Gárdonyi Géza

Kontra Ferenc

A kastély kutyái

Egy utazás fejezetei
(Részlet)

A világirodalomban tudomásom szerint az angol preromantikuskok írtak először arról, hogy emlékezetünkben az évszakokhoz kötődő történetek mennyire klisészerűek, sőt minden ünnepünknek is két oldala van, és hajlamosak vagyunk arra, hogy csak az egyikről vegyünk tudomást. James Thomson versben, az ír Oliver Goldsmith pedig prózában keresi az évszakok és ünnepek érzelmi tartalmát, kivetítve a természet és az emberek viszonyára: tehát ne csak arról beszéljünk, hogy madárcsicsergésre ébredünk ilyentájt, eljött az ibolyaszedés idillje, hanem arról is, hogy tavaszra kiürülnek a magtárak, az emberek jobbára felélik tartalékaikat, és leginkább a tavasz a szegénység évszaka, sokaknak kényszerű a böjt, még nem terem semmi, nincs mit eladni, és nincs miből venni sem.

Az élet apró szegmentumai mutatják meg mindenkor, hogy éppen milyen az ünnep, és milyen a másik oldala. Ezen a másik jeles ünnepen egy önkiszolgáló parkolójában újfent furcsa figurára figyeltem fel, mintha vonzanám őket: „Olyan éles, tiszta, fürkésző szemű, különös ember volt.” (Ahogyan Pilátus jellemezte az álmában megjelenő Krisztust.) Odament mindenkire. Hanghordozása, a mozdulatai, a test beszéde elárulta az alázatot, hogy most kérni megy. De mégsem koldulni. Mert egy cipősdobozban az árúját vitte magával. Nevezzük annak. Amikor közelebb ért, észrevettem, mennyire nehezen fejezi ki magát, szinte egyáltalán nem tud beszélni, mégis igyekszik meggyőző és kedves lenni. Tarka nyuszifületeket lengetett a szél a dobozában, mindegyiket egyformára szabta, bizonyára valamilyen minta szerint, különféle minőségű, harsány színű textíliákból készültek; ha nem is voltak iparművészeti remeklések, legalább kínált valamit az alamizsnáért cserébe. Nem csak a kezét nyújtotta, hogy szánják meg. Nem is ült a bejárat elé egy kalappal, ahogyan a lábcsonkjukat kitakaró szerencsétlenek teszik; az ő fogyatékosága nem volt ennyire látványos, őt csak rövidebb elmével verte meg a sors, de a végtagjai épek, tehát bárki elvárhatja tőle, hogy mégis mutasson fel valamit az igyekezetéből: ha másra nem képes, kínálkozik egy ünnep, és ilyenkor az emberek nyitnak némi rést szorosra zárt kagylóhéjukon, többségük ajándékoz, tehát odafigyel szeretteire, és ebből a figyelmességből juthat másoknak is. Mert az ünnep arról szól, hogy adni örömtelibb, mint elvenni; a

Charlie Chaplin az Aranyláz című filmben

szeretethez kevesebb energia kell, mint a gyűlölethez. Aki ad, magát is jobbnak gondolja, részese lehet így az ünnep kegyeletének, még akkor is, ha nem vallásos. Ezt gondolhatta végig a nyuszikészítő, amikor elindult embertől emberig, anélkül értékesítette a portékáját, hogy árat szabott volna, csupán kellemes húsvétot kívánt a nyuszi mellé, amit udvariasan eltett mindenki, még akkor is, ha a következő utcasarok után már a kukában kötött ki a rongyokból varrt jószág. A látszatvársárlás még így is megőrizte az „eladó” méltóságát. Olyan is akadt, aki nem kért a felkínált termékből, csak diszkrétan a dobozba nyomott némi aprót, tehát méltányolta az igyekezetet, és ment tovább.

Magabiztos lendülettel egy újjagdag kanyarodott agyonextrázott járgányával a parkolóba. Kiszállt, és éppen a riasztóját csipantotta be egy gombnyomással, amikor odasomfordált hozzá a nyuszis ember, és kezdte volna előadni a maga módján azt az egyetlen mondatot. Az újjagdag egy pillanat alatt felmérte tetőtől talpig, és fölényesen ennyit mondott: „Na, te aztán jól kereshetsz ezzel!”

Megfordult, és bement az üzletbe. A nyuszis ember pedig állt a dobozával, olyan szerencsétlenül, mint Chaplin az Aranylázban, hogy mindenki vitte valamire, csak éppen neki nem sikerült.

Ennyire törvényszerű, hogy a feltámadás másik oldalán a gonosz-ságot is következetesen megmutassa ugyanez az ünnep? Erre már az említett angol költő is megadta a választ azzal, hogy „ne várjunk csodát, / Érjük be annyival, hogy ránk nyitja fél szemét a gondviselés.”

Kedves Olvasó Tanulók!

Nyissuk idei első olvasmánynaplónkat, azaz a Gyöngyhalász rovatot egy különleges vajdasági magyar regénnyel! 2002-ben, a Forum Könyvkiadó gondozásában látott napvilágot Kontra Ferenc *A kastély kutyái* (Egy utazás fejezetei) című műve. Különleges több szempontból is. Az ugyanabban az évben megjelent *Gimnazisták* című önéletrajzi regényének „naplója”, „a regény regénye” – miként azt több kritikusa is jellemezte. Írói napló, amely arról szól, hogyan teszi fel egy alkotó saját életét tétül az írás folyamatában, azaz hogyan válik mások kitalált története helyett önmaga története hő-sévé. Különleges azért is, mert a címadó történet

igazából nem is szerepel a regényben, pontosabban nem úgy, ahogy egy klasszikus elbeszélésben lenne a helye.

A napló breviárium. Kitekintés az irodalom komplex világára: múlt évszázadok világirodalmi klasszikusaitól a modern filmkultúra jelenségeiig. Pl. a kiemelt szövegben az angol preromantikuskok valóságérzékeléséről, illetve a szomorúság és világbavettség chaplini megjelenítéséről esik szó.

2015-ben az Életjel Könyvkiadó jelentette meg Huszka Árpád *Kontra Ferenc írói munkássága* című tanulmánykötetét. Nagyon fontos dolgokat

olvashattok benne *A kastély kutyáiról* is.

Kedves Olvasó Tanulók! Az olvasást ne úgy fogjátok fel – ma már legalábbis nem az! –, mint kötelező olvasmányok jelentette kényszerű iskolai cselekvést. Az irodalom kilépés a világba és út a világ értése felé. Ez a mai szövegrészlet is ilyen. Megnyit előttünk egy perspektívát. A lényeg nem okvetlenül az, hogy csak a közölt Kontra-szöveget kell az utolsó szóig értelmezni! Nézzétek meg vele együtt az *Aranyláz* című Chaplin-filmet! És próbáljátok meg értelmezni, miről is beszél a Kontra-szöveg. Miféle „szerencsétlenség”?

Bence Erika

Miért lett ekkora siker a Pokémon Go?

Talán még a Nintendót, a pokémonos játékok eredeti gazdáját, illetve a Pokémon Go készítőjét, a Google-startupként induló Nianticot is meglepte az a siker vagy inkább örület, amit a Pokémon Go július 6. óta jegyez.

Mindenki erről beszél, de mi is az a Pokémon Go?

A Pokémon Go egy ingyenesen letölthető telefonos játék iPhone-ra és Androidra. A lényeg, hogy a Pokémon nevű rajzfilmsorozatból ismert kis lényeket kell gyűjteni, közben meg a való életben is létező pontokhoz kell eljutni. A cél, hogy minél több és erősebb pokémonunk legyen, illetve minél több ilyen pont legyen a miénk.

A játék hivatalosan még nem érhető el, elméletileg majd csak később indul el a környékünkön. Ez viszont nem jelenti, hogy egy kis trükközéssel ne lehetne letölteni. Az iPhone esetében egy amerikai, japán, ausztrál vagy új-zélandi App Store-fiók kell, androidos telefonnál pedig magát a programcsomagot kell letölteni a netről. Ha jó helyről szerezzük be, akkor baj nem lehet, ám legjobb tapasztaltakhoz fordulni e kérdésben.

Ha elindítjuk a játékot, és új karaktert kezdünk, egy kis trükkel elérhető, hogy Pikachu

legyen a kezdő pokémonunk. Nem kell mást tenni, csak azt, hogy miután Professor Willow eltűnik, ne próbáljuk meg elfogni a térképen megjelenő három lény egyikét sem (Charmander, Squirtle és Bulbasaur, ahogy a rajzfilm első részében is volt), hanem sétáljunk odébb, hogy eltűnjenek. Játsszuk el ezt négyszer, és elméletileg legközelebb már Pikachu jelenik meg. Ha megjelenik a térképen egy, rá kell nyomni, hogy előjőjön a befogó képernyő. Ez egy minijáték, egy pokélabdát kell az ujjunkkal odadobni a lény közelébe. Ha ez sikerül, a labda beszippantja a lényt, miénk a pokémon. Nem árt tudni, hogy a

játékban lévő karakterünk is fejlődik, időnként szintet lép, ha elég pontot gyűjtött össze lények befogásából, felfedezésből és harcból. A karakter szintje elméletileg segít a minél ritkább pokémonok megtalálásában is. Valójában minden pokémonnak van egy alap- és egy fejlesztett változata, némelyiknek egy köztes állapottal együtt három formája is lehet.

Arról, hogy a pokémonok harcolhatnak-e egymással, hogyan kapjuk el az erősebb lényeket, mit jelentenek a PokéStopok, valamint még sok másról az index.hu/tech oldalon olvashattok.

Pokémon-evolúció

A pokémonos videojátékoknak hat generációja készült különböző platformokon:

1. generáció: Pokémon Red/Green/Blue/Yellow (1996–1998) – Game Boy
2. generáció: Pokémon Gold/Silver/Crystal (1999–2002) – Game Boy Color
3. generáció: Pokémon Ruby/Sapphire/Emerald (2002–2006) – Game Boy Advance
4. generáció: Pokémon Diamond/Pearl/Platinum (2006–2010) – Nintendo DS
5. generáció: Pokémon Black/White (2010–2013) – Nintendo DS
6. generáció: Pokémon X/Y (2013–2016) – Nintendo 3DS

Együtt úszni cápákkal, bálnákkal

A mikor 2012-ben megjelent a Journey, sok játékos felhőrdült – egyrészt csodálattal, más részük felháborodva. Mert a néhány óra alatt végigjátszható program meditatív hangulatával és a felfedezés örömeivel próbálta megfogni a játékos, egészen minimálisra szabva a játékmechanikát.

A napokban megjelent Abzű című játék az új Journey. Persze mit várunk egy olyan játéktól, amelyet a sumer mitológia édesvízi óstengeréről (magyar írásmóddal: Apszú) neveztek el, és amelyet egy Giant Squid Studios nevű csapat fejlesztett, amely ráadásul a Journey vezető grafikusa, Matt Nava új cége? Sok méltázást és kevés feladatot.

Aki szeret a víz mélyére nézni, annak tetszeni fog a játék. Naváék ugyanis egy nevenincs, sárga-fekete búvárt tettek meg főhősnek, akinek végig kell úszkálnia a játék helyszínein, és közben mindenféle állatfajokkal találkozik (sőt, jó néhányat ő enged szabadon). Mindezt végigkíséri egy néhány megrendezett jelenetből és pár jelképből álló történet is – amiben nagyon gonoszul villogó, gépszerű tetraéderektől kell megmenteni a vízi világot. A játék fő erőssége a környezet marad. Egyrészt mert nagyon változatos, másrészt mert a minimalistán is tetszetős dizájnú halak, teknősök és egyéb tengeri herkentyűk nagyon szépek, életszerűek. Persze virtuális leopárdcáppal együtt úszkálni nem olyan jó, mint igazzal, de az utóbbi túl ritkán adatik meg az életben... (index.hu)

Milyen volt az élet az Osztrák–Magyar Monarchiában?

Mint tudjuk, az Osztrák–Magyar Monarchia, ez a soknemzetű birodalom, katonai nagyhatalom és ipari központ Európában fontos tényezőt jelentett a XIX. század második felében és a XX. század elején. Milyenek lehettek az egyszerű ember mindennapjai ebben az országban?

Az egyén sorsa, akárcsak ma is, attól függött, hogy melyik társadalmi réteghez tartozott. Az élet nem volt egyforma mindenki számára. A nemesség és a papság élete természetesen különbözött a középréteg és a parasztság mindennapjaitól. Az egyszerű ember nap mint nap küzdött a puszta fennmaradásáért.

A magyar nemességnek nagy befolyása volt a politikai ügyeket illetően. Kiváltságait igyekeztek nyíltan környezetük tudatára adni, és valamilyen szinten elszigetelődni a mindennapi emberektől. Előszeretettel foglalkoztak

(mintha ma telefonszámot cserélnék valakivel, akivel éppen élet-halál harcot akarunk megbeszélni!), kijelölték párbajsegeideiket, majd egyeztették a helyszínt, az időpontot és minden más körülményt. Azt is megbeszélték, hogy csak első vérig vagy teljes kimerülésig fognak küzdeni, esetleg halálig. Orvos mindenesetre jól jött a helyszínen.

A középréteg egyre nagyobb szerephez jutott. Igaz, hogy a magyar középosztály eléggé kisszámú volt, de jelentősége egyre növekedett. Lassan a középrétegből származóak is jelentős pozíciókhoz tudtak jutni. Ide tartoztak a különféle hivatalnokok, iparosok, bankárok, kereskedők, tanárok, ügyvédek, orvosok, tudósok. Érdekes, hogy a társadalmi rétegek közötti státuskülönbségek megmutatkoztak még egymás megszólításakor is: „tekintetes úr”, „nagyságos úr”, „méltóságos úr”, „kegyelmes úr”...

A vitás ügyeket párbajjal intézték el

órákat töltöttek ugyanabban a kávézóban, saját asztallal rendelkeztek, és itt végezték munkájukat. Leveleket küldözgettek és kaptak. Hasonlóan, ahogy ma egy wi-fi kávézóban valaki egész nap Starbucksot szürcsölgetve e-mailezik.

A kocsmákban alkoholt fogyasztottak, leginkább bort, de néha sört is. A leghíresebb sörfőző

A budapesti Centrál kávéház ma

Híres prágai söröző

vadászattal, ezenkívül bálakat szerveztek fényűző palotáikban, amelyek általában vidéken, a budapesti vagy bécsi tömegtől távol épültek. Az 1827-ben megnyitott Nemzeti Kaszinó (gróf Széchenyi Istvánnak köszönhetően), valamint a lóversenypályák tökéletes helyet jelentettek, ahol összegyűltek, és megtárgyalták az ország fontos ügyeit.

A nemesek számára létfontosságú volt a becsület. A hadseregben minden vitás ügyet párbajjal intéztek el, becsületsértés esetén nemritkán leszámolásra hívták ki egymást. Ennek megvoltak a szabályai: névjegyet cseréltek

Gyülekezőhelyek egész sora nyílt a Monarchia nagy központjaiban, Bécsben, Budapesten és Prágában. Némelyek közülük ma is léteznek. A kávéházak esténként zsúfoltig tele voltak, mindenki tudta, hol gyülekeznek a művészek, hol az újságírók, hol az írók és költők. Leghíresebbek közöttük a bécsi Café Central, amely ma is működik még 1860 óta, a Café Museum, Budapesten a Korona, a Fehér Hajó és sok másik. A kávéházak vonzották az értelmiségieket és a polgárságot egyaránt. Jól ismert, hogy az 1848-as forradalmat a Pilvax kávéházból indították meg a márciusi ifjak. Törzsvendégek, akik naponta

dék Bécsben, Budapesten és Prágában voltak. A legnehezebb sorsa egyértelműen a parasztságé volt. A legnagyobb létszámú réteg a hagyományos életnél maradt, habár a fiatalok egyre inkább elhagyták otthonukat, hogy a nagyvárosokba költözve próbáljanak szerencsét.

Az 1800-as években jelentek meg az újságok, amelyek hozzájárultak a lakosság informálódásához, és még jobban felkeltették az emberek érdeklődését az aktuális események iránt. A gyarapodó lakosság egyre műveltebbé és tájékozottabbá vált. Fontos megemlíteni, hogy a soknemzetiségű Monarchiában a napi- és hetilapok különféle nyelveken jelentek meg, azaz mindenki saját nyelvén olvashatta a legfrissebb híreket. Iskolák nyíltak, csökkent az írástudatlanok száma.

Az öltözködésre nagy hatással volt a nyugati, elsősorban a francia divat. Nagyobb gondokat jelentettek a mindennapi életben a lakásprobléma, a tisztálkodási lehetőségek és a munkahelyi körülmények. Sokan fizetésük nagy részét éppen a lakbérre adták, annak ellenére, hogy gyakran naponta 16-17 órát is dolgoztak.

Gyarmati Balázs történész

A bécsi Central bejárata

A nyár kedvencei, avagy a tinik ismét választottak

Az idei *Teen Choice Award* ceremóniáját július utolsó napján tartották Kaliforniában. A ceremóniamesterek **John Cena** és **Victoria Justice** voltak, a fellépők pedig **Flo Rida**, **Charlie Puth**, **Serayah**, **Ne-Yo** és **Jason Derulo**. Ezúttal is a tinik adták le voksaikat kedvenceikre.

Mozifilmek

A kedvenc akció-, kalandfilm a *Deadpool*, de **Ryan Reynolds** a legjobb szereplőválogatás díját is megkapta. A kedvenc sci-fi, fantasy az *Amerika Kapitány: Polgárháború*, a kedvenc drámafilm a *Miracles from Heaven*, a kedvenc vígjáték a *Pofázunk és végünk Miamiában*, azaz a *Ride Along 2.*, a kedvenc nyári film pedig a *Szenilla nyomában*.

Az akció-, kalandfilmeknél a legjobb színész **Dylan O'Brien** (*Az útvesztő: Tűzpróba*), a legjobb színésznő pedig **Shailene Woodley** (*A beavatott sorozat: A hűség*). A sci-fi, fantasy filmeknél a kedvenc színész **Chris Evans** (*Amerika Kapitány: Polgárháború*), a kedvenc színésznő **Jennifer Lawrence** (*Az éhezők viadala: A kiválasztott - 2. rész*). Érdekes, hogy a drámafilmeknél is Jennifer Lawrence a kedvenc a *Joyban* nyújtott alakításáért, míg a legjobb színész **Leonardo DiCaprio** (*A visszatérő*). A vígjátékoknál, ami az alakításokat illeti, a *Rossz szomszédság 2.* emelkedett ki, a kedvenc színész **Zac Efron**, a kedvenc színésznő **Chloë Grace Moretz**. A legemlékezetesebb nyári filmekben nyújtott alakításáért **Kevin**

Hart (*Központi hírszerzés*) és **Ellen DeGeneres** (*Szenilla nyomában*) kapott díjat. A legkedveltebb gonosz **Adam Driver** a *Star Wars: Az ébredő Erőből*, a feltörekvő híresség pedig **Daisy Ridley**. A tinik kedvenc párosa ezúttal **Thomas Brody-Sangster** és **Dylan O'Brien** (*Az útvesztő: Tűzpróba*), a legforróbb filmes csókot **Jennifer Lawrence** és **Josh Hutcherson** között csattant el *Az éhezők viadalában*, de **Jena Malone** is díjat kapott kiemelkedő színészi teljesítményéért.

Tévéssorozatok

Ebben a kategóriában kiemelkedett a *Pretty Little Liars* mint kedvenc drámasorozat, a legjobb színész és színésznő **Ian Harding** és **Ashley Benson**, utóbbi **Tyler Blackburn**nel a kedvenc páros, a legkedveltebb gonosz **Janel Parrish**, kiemelkedő alakítást pedig **Sasha Pieterse** nyújtott. A kedvenc sci-fi, fantasy sorozat az *Egyszer volt, hol nem volt...*, a kedvenc színésznő **Lana Parrilla**, a legszenvedélyesebb csókot pedig **Jennifer Morrison** és **Colin O'Donoghue** váltotta. A sci-fi, fantasy sorozatok esetében a kedvenc színész **Grant Gustin** (*Flash - A Villám*). A kedvenc vígjáték-sorozat idén a *Fuller House*, a kedvenc színésznő **Candace Cameron Bure**, a kedvenc színész **Ross Lynch** (*Austin & Ally*) lett. A legígéretesebb sorozat a *Shadowhunters*, a kedvenc feltörekvő színész pedig **Matthew Daddario**. A kedvenc nyári sorozat a *Teen Wolf - Farkasbőrben*, míg az idei nyár kedvenc színészei **Dylan O'Brien** és **Shelley Henning**. A kedvenc animációs sorozat a *Family Guy*, a kedvenc valóságshow pedig a *Keeping Up with the Kardashians*.

Zene

Kedvenc férfi előadó: Justin Bieber

Kedvenc női előadó: Selena Gomez

Kedvenc együttes: One Direction

Kedvenc R&B / Hip-Hop előadó: Beyoncé

Kedvenc dal (énekesnőtől): Ariana Grande - Dangerous Woman

Kedvenc dal (énekestől): Justin Bieber - Sorry

Kedvenc dal (együttestől): One Direction - Home

Kedvenc R&B/hiphop dal: Darke - One Dance

Kedvenc rockdal: 5 Seconds of Summer - Jet Black Heart

Kedvenc romantikus dal: One Direction - Perfect

Kedvenc szakítás dal: Justin Bieber - Love Yourself

Kedvenc partidal: DNCE - Cake by the Ocean

Kedvenc filmzene: Fifth Harmony - I'm In Love with A Monster (Hotel Transylvania 2.)

Kedvenc feltörekvő előadó: Zayn

Kedvenc nyári együttes: 5 Seconds of Summer

Bow Wow lehúzza a redőnyt

A 29 éves Bow Wow bejelentette visszavonulását a zeneiparból, előtte azonban még kiad egy albumot NYLTH címen. Ez lesz az amerikai rapper hetedik stúdióalbuma, amelynek egyik producere Snoop Dogg, aki őt 1993-ban fedezte fel egy fellépése során és új nevet adott neki. Bow Wow eredeti nevén Shad Gregory Moss, a legsikeresebb gyerekrappelőnek számított, hiszen első albumát tizenhárom évesen jelentette meg, akkor még mindenki Lil Bow Wownak nevezte. Visszavonulásáról a rapper azt nyilatkozta, hogy ő már korábban is megmondta, kilépni szeretne a 30-at, mert a vízióiban nem látja magát rapperként túl a harmadik x-en. Bow Wow azonban továbbra se szeretne tétlenkedni, kipróbálná magát műsorvezetőként, de a színészi karrierjére is összpontosítana. Erre megvan minden esélye, hiszen több mozifilmben és tévésorozatban szerepelt, ezek egyebek közt a Halálós iramban – Tokiói hajsza, a Nyeretlenek, a Csodacsuka, a Smallville és a CSI: Cyber helyszínelők.

Új lemezt adott ki

A nyár folyamán már hallani lehetett arról, hogy Britney Spears legújabb lemezén dolgozik, a napokban viszont meg is jelent a várva várt album, amely a Glory címet kapta. A lemezen helyet kapott a már korábban bemutatott Make me..., amelyben G-Eazy rapper működött közre, mellette pedig további tizenegy szerzemény, köztük az énekesnő legújabb parfümjének névadója, a Private Show is. Britney Spears három év után jelentette meg új albumát. Ez a kilencedik lemeze, így már csak egy választja el a jubileumi tizediktől.

A Nickelback Magyarországon koncertezik

Holnap, azaz másodikkán Helsinkiben startol a Nickelback új világ körüli turnéja, a kanadai négyes pedig Magyarországot sem hagyja ki. Budapesten 16-án láthatják őket élőben a rajongók. A Nickelback egyébként az elmúlt időszakban új kislemezükön dolgozott, amelyet turnéjuk első napján mutatnak be. Az együttes a turnéra készülve a repertoáron is lázasan ügyködött. A dallista összeállítása elég nagy fejtörést okozott számukra. A dalai, a videóik nagy nézettséget produkálnak a világhálón, így nem igazán sikerült kiszűrniük, hogy melyek azok a zeneszámok, amelyekre leginkább vágyanak a rajongók, ezért a segítségüket kérték. A koncerten felcsendülő dalokra szavazatokat lehetett leadni, hogy valóban a kedvenc slágerekkel örvendeztessék meg a közönséget. Ez a turné több szempontból jelentős a zenekar számára. Azon túl, hogy köszönetet szeretnének mondani hűséges rajongóiknak, egyfajta jubileumot is ünnepelnek, hiszen húsz éve, 1996-ban koncerteztek először együtt.

Első lett az Egyesült Államokban

Sia számára szép eseményt tartogatott a nyár. Habár az ausztrál énekesnő, dalszerzőként már megfordult az amerikai Billboard Hot 100 élén, karrierjében először, előadóként is sikerült elérnie a csúcst, megszerezte első listavezető pozícióját az Egyesült Államokban a Cheap Thrills című kislemezével. Nagy siker ez Siának, még úgy is, hogy az első helyen Sean Paul rapperrel osztozkodik, hiszen a páros közös felvételével vált ilyen népszerűvé a dal. Míg előadóként Siának ez az első olyan dala, amivel a csúcsra ért, Sean Paul több mint tíz év után léphetett vissza a képzeletbeli dobogó legfelső fokára. Sia a Cheap Thrillst egyébként Rihanna ANTI című albumára írta, de végül ő maga vette fel a stúdióban és vitte sikerre. 2012-ben egyébként Rihanna Diamonds-a három hétig vezette a Hot 100-at az Egyesült Államokban, a dalt szintén Sia írta. Az ausztrál énekesnő sikere azért is kiemelkedő, mert immár 16 éve 40 év feletti nő nem vezette a Billboard Hot 100-at. Legutóbb ez Chernek és Madonnának sikerült. A Cheap Thrills egyébként 23 héten át küzdött a csúcsra jutással.

„Kedves Bizi!

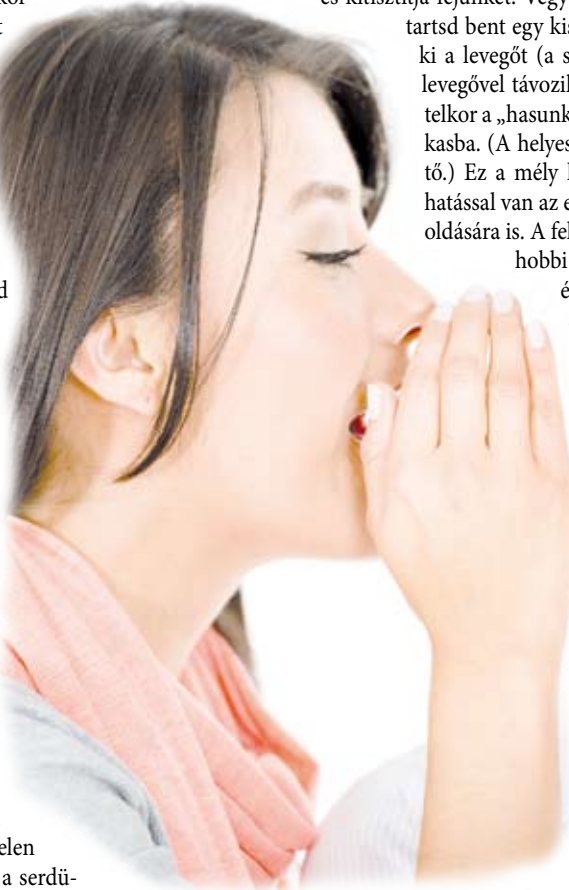
Egy nyolcadikos lány vagyok, egy teljesen leszégyenítő problémával. Mikor nagyon-nagyon mérges leszek, akkor nem vadulok be, hanem elkezdek sírni. Akármennyire is szeretnék ordítani vagy bármi mást, sírni kezdek. Anyukám szerint csak beképezem magamnak, hogy sírjak, de szerintem nincs igaza. Szerinted mi lehet ez? Van valami mód rá, hogy megakadályozzam? Nagyon kérlek, segíts!

DOT”

Válasz:

Kedves DOT!

Először is tudnod kell, hogy a harag és a düh alapvetően teljesen normális érzelmi állapot, amit minden ember nemegyszer megél életében. Általában konfliktusos helyzetek velejárója, olyankor jelenik meg, amikor valamilyen frusztrációt vagy veszteséget élünk meg. A haragot általában olyan jellegzetes testi jelenségek kísérik, mint a heves, céltalan mozdulatok, a hangos beszéd, az arcbőr elvörösödése, sőt sírásba is átsaphat. Egyesek szerint minden harag forrása fájdalom. Ha ezt tudjuk, akkor nem meglepő, hogy sírás is kapcsolódhat hozzá. A sírás a szélsőséges érzelmi állapotok velejárója, mind a haragé, a fájdalomé, mind az örömé, amit általában megnyugvás kísér. Vedd úgy, hogy egyfajta biztonsági szelep. Általában tudjuk kezelni a dühkítőreseinkeket, a harangunkat, és ez nem csap át minden esetben mindent elsöprő agresszív cselekedetbe. Életünk során megtanuljuk kezelni, kontrollálni az érzelmeinket, az impulzusainkat, indulatainkat. Az érzelmeink és az indulatok nem függetlenek egymástól, mindkettő kialakulásában – és zavarainak kialakulásában is – nagyon hasonló tényezők vesznek részt: hasonló agyi területek és azonos hormonok irányítják őket, hasonló pszichobiológiai, szocializációs és genetikai tényezők hatnak rájuk. Mivel a serdülőkor igencsak érzékeny fejlődési korszak, amelyben még nem állt be a testünket, az érzelmeinket, a fejlődésünket irányító hormonok egyensúlya, erre a korszakra igencsak jellemző az érzelmeink labilitása és hirtelen váltakozása. Igen alacsony gyújtópontjuk van a serdülőknek, nagyon könnyen és gyorsan kiborulnak, begerjednek, de ki is fújódnak, és jellemző erre az életkorra az is, hogy könnyen elsírják magukat olyan dolgok miatt is, amelyek a kívülálló számára jelentéktelennek tűnnek. Vigasztaló, hogy elmúlik. Azt is tudnod kell, hogy

bizonyos mértékig mindenki tudja kontrollálni az érzelmeit, és az érzelmi és indulati kontroll fejleszthető, magasabb szintre emelhető. Abban, hogy könnyebben túljussál ezen az igencsak érzékeny időszakon, segíthet a rendszeres testmozgás, ami jó hatással van a feszültségre, annak oldására: egy fárasztó edzéssel kiengedhet az ún. „fáradt gőz” anélkül, hogy másnak vagy önmagunknak ártanánk. Ha még nem találd meg a számodra legmegfelelőbb mozgás-, illetve edzésformát, érdemes kipróbálnod több fajtát, hogy meglásd, számodra mi a leghatásosabb. Válogathatsz a futás, a biciklizés, a görkorcsolyázás, az ugrálókötélvezés stb. közül, de a küzdősportok valamelyikét is választhatod, amelyek a fegyelemre és önuralomra vannak jótékony hatással. Amikor feszít a düh és a méreg vagy éppen a fájdalom, a megfelelő légzés is segíthet. A mély lélegzetvétel megnyugtató, és kitisztítja fejünket. Vegyél (az orrodon) lassan egy nagy levegőt, tartsd bent egy kis ideig, majd lassan, kényelmesen ereszd ki a levegőt (a szájadon keresztül). A tüdőből kiáramló levegővel távozik a feszültség, az idegesség is. Levegővételkor a „hasunkba” kell szívni a levegőt, nem csak a mellkasba. (A helyes légzés a has emelkedésével ellenőrizhető.) Ez a mély légzés felfrissíti a vérkeringést, ami jó hatással van az egész szervezetre, így a feszültség, indulat oldására is. A felsoroltak mellett megnyugtatóan hathat a hobbi is, az olyan elfoglaltság, ami megnyugtató és örömmel tölt el. A kertészkedés, a jóga, a kézimunkázás (hímzés, kötés, horgolás stb.), a barkácsolás, a horgászat, a festés, a zenélés vagy a zenehallgatás stb. mind megnyugtató tevékenység lehet. Mindezek mellett egy kicsit dolgoznod kell önmagad megismerésén is. Fontos tudnod, hogy mi vagy ki az, ami/aki kihoz a sodrodból, vagy milyen helyzetekben nem tudod kontrollálni önmagadat. Ha ezeket a dolgokat tudod, akkor még idejében megelőzheted a bomba robbanását. Azt is jó tudnunk, mi okozta a haragot, jó megbizonyosodni arról, hogy az nem félreértésből származik-e, és hogy nem kerülhetnének-e el. Ha még többet szeretnél tenni magadért, ha alkalmad van konfliktusmegoldó módszerek elsajátítására az iskolában vagy iskolán kívül, nyugodtan kapcsolódj be a programba, vagy iratkozzál be konfliktusmegoldó tanfolyamra. Ha a sírást, az indulataidat és érzelmeidet hosszabb időn keresztül sem sikerült kontrollálnod, akkor szüleiddel előbb a választott orvosodhoz, majd szakorvoshoz kell fordulnod további segítségért.

NAHÁT!

Mennyit aludjak?

A tudomány mai állása szerint a különböző életkorú gyerekek alvásigénye is különböző. Az egyes életkorokban ennyit kellene aludni:

- Négy hónapos kor alatt a szakemberek meg sem próbálták meghatározni valamilyen normát, mert ebben az életkorban hatalmas a változatosság a babák körében. Alszik, amennyit alszik, bármi lehetséges.
- Négy és tizenkét hónapos kor között a kicsiknek napi 12–16 óra alvásra van szükségük, ami az éjszakai alvásból és a napközbeni szundikból adódik össze, egyénenként változó arányban.
- Egy- és két éves kor között naponta összesen 11–14 órát kellene aludni.

- Három- és öt éves kor között naponta összesen 10–13 óra az alvásigény.
- Hat- és tizenkét éves kor között 9–12 óra kell összesen.
- Tizenhárom és tizennyolc éves kor között a tinédzsereknek 8–10 órát kellene aludniuk.

Az ajánlásban szereplő óraszámokat úgy határozták meg, hogy megnézték, mi az a minimum óraszám, aminél kevesebb alvás még nem okoz tüneteket. A túl kevés alvás ugyanis viselkedésbeli problémákat és egészségügyi tüneteket is okozhat gyermekeknél. Ha a gyerek rendszeresen annyit alszik, amennyi az ajánlásban szerepel, akkor jobb lesznek a figyelmi funkciói, a viselkedése, a tanulási készségei, a memóriája, az érzelemszabályozása, az életminősége, a testi és lelki egészsége.

Intő jelek

Tinikorban, vagyis 14–15 évesen az egészségügyi ismeretek és panaszok csak nagyon kevésbé foglalkoztatnak bárkit is. Pedig van ok arra, hogy a kamaszok jobban figyeljenek egészségükre. Íme, ami mellett nem lehet szó nélkül elmenni.

Duzzanatok

Minden tini ismeri a pattanásokat, a kamaszkor egyik jellemző tünete, hogy mindenféle kinövések, duzzanatok éktelenkednek a bőrön. Ezek a legtöbb esetben teljesen normálisak, maguktól elmúlnak, ám ha még napok múlva is látható, nem változó küllemű a duzzanat, akkor mindenképpen szakemberrel szükséges megnézetni, mivel ezekben az esetekben fertőzéssel lehet dolgunk.

Makacs pattanások

A visszataszító pattanások minden tini életét megkeserítik, leginkább akkor tudnak bedurranni ezek a kis kiütések, amikor éppen randevúra készülne az először – vagy legalábbis, ha a korábbi tévedéseket nem számítjuk, akkor először – szerelmes kamasz. Szerencsére ma már remek megoldások léteznek a makacsabb aknés panaszokra is, vagyis a legjobb megoldás, ha ilyenkor orvoshoz fordulunk, hiszen könnyen lehet, hogy remekül eltüntethetők a pattanások nagy mennyiségű smink állandó használata nélkül is.

Irgalmatlan fejfájások

A fejfájás nagyon gyakori jelenség, nem létezik ember, akinek időnként ne lennének fejfájásos panaszai. A baj akkor kezdődik, ha ezek rendszeresen visszatérő fájdalmas, és olyan mértékűek, amivel már nem lehet iskolába sem menni, illetve ha már arra a szintre jutott a fejfájás, hogy a rendszeres fájdalomcsillapító-használat elengedhetetlen. A fejfájás sok mindent jelezhet, a szemészeti problémáktól az allergiáig számos egészségügyi ok húzódhat meg a háttérben, de általában van megoldás a panaszokra, így felesleges emiatt szenvedni.

Folyamatos köhögés

A folyamatos köhögés akkor nem meglepő szövődmény, ha egy nemrég lezajlott influenza után jelentkezik. Ám más esetben a szervezet ilyenkor több betegséget is jelezhet, lehet az ok tüdőgyulladás vagy akár tbc is, de egész egyszerűen kimerültség is lehet a háttérben, na és persze a dohányosoknál maga a cigaretta.

Gyakori vizelés

A gyakori vizezés akkor problematikus, ha a gyakoriság eléri a félóránként jelentkező vizelési ingert, illetve ha az éjszakai alvás többször megszakítva jelentkezik a panasz. Az esetek többségében hólyaghurut vagy húgyúti fertőzés áll a tünetek háttérben, de mindenképpen orvost szükséges felkeresni, mivel ezek a panaszok kamaszokban akár a cukorbetegség kialakulását is jelezhetik.

Eltűnő életkedv

Amennyiben egy kamasz azt érzi, már semmi nem érdekli, kimerült, és mindennel olyan nehéz foglalkozni, akkor depresszióval állhatunk szemben. Ezek az érzések egyébként teljesen normálisak tinédzserkorban, de ha hosszabb ideig fennállnak, mint két hét, akkor feltétlenül az iskolapszichológust vagy orvost kell felkeresni – annál is inkább, mivel már remek gyógyszerek léteznek a depresszió kezelésére.

Mit tartogat számodra az iskolaév?

Minden „mindig” válaszért egy pont, minden „néha” válaszért két pont, és minden „soha” válaszért három pont jár.

1. Tíz vagy annál kevesebb szóban össze tudom foglalni, hogy mit akarok az iskolaévtől.

Mindig Néha Soha

2. Biztosan tudom, hogy melyik osztálytársaimra számíthatok.

Mindig Néha Soha

3. Biztos vagyok benne, hogy elképzeléseimet a jövőben meg fogom valósítani.

Mindig Néha Soha

4. Csak pozitívan gondolok magamra és a céljaimra.

Mindig Néha Soha

5. Úgy gondolom, hogy az általános műveltségem nem annyira fontos a boldogulásom érdekében, mint az a néhány tantárgy, amelyben különösen jártas vagyok.

Mindig Néha Soha

6. Egy problémához többféle lehetőség megoldást is talállok.

Mindig Néha Soha

7. A szorgalmam összhangban áll a terveimmel.

Mindig Néha Soha

8. Gyorsan döntök.

Mindig Néha Soha

9. Ha a fejembe vettem egy célt, semmi sem téríthet el tőle.

Mindig Néha Soha

10. Sikerral használom a megérzéseimet.

Mindig Néha Soha

Értékelés

10–16 pont:

Gratulálunk! A legjobb úton vagy afelé, hogy elérd azt a tanulmányi eredményt, amit célul tűztél ki magad elé. Ez a kategória azt jelzi, hogy többségében már ismered azokat a módszereket, amelyek eredményessé tesznek a suliban, és alkalmazod is őket. Tudod, hogy melyik tantárgyból jó már az iskolaév elején tündökölni, hogy aztán kicsit lazábban vehesd év közben az akadályokat, és melyek azok a tantárgyak, amelyekből minden órára készülni kell. Folytasd tovább szorgalmasan!

17–23 pont:

A többség eredetileg ebbe a kategóriába sorolható. Úgy tűnik, te ösztönösen megteszed azt, ami a nagy sikerek eléréséhez szükséges – legalábbis időnként. Kampányszerűen tanulsz, és ez eddig egész jól bevált. Vagyis mindig akkor melegíted a széket, ha már nincs más választásod, addig viszont kicsit könnyelműen veszed a tanulást. Próbáld meg tudatosítani az ösztönös módszereid, és konkrét mederbe terelni. Igyekezz rájönni arra, hogy mit kell tenned a teljes siker érdekében, és hogy hogyan vehetnéd rá magad, hogy ezt következetesen meg is tedd.

24–30 pont:

Nehéz év vár rád. De ne aggódj! Ha nem éreznél vágyat a sikerre és a jó bizonyítványra, akkor nem töltötted volna ki a tesztet – és a vágyakozás az a biztos alap, amelyen a siker nyugszik. Lehetséges, hogy neked egy kicsit hosszabb ideig tart majd elsajátítani az alapelveket, de képes leszel rá. Tehát munkára fel! Kezdj bele minél hamarabb az önfejlesztésbe. Pontosabban már most, az iskolaév elején csinálj meg minden házi feladatot, és készülj az órára. Amikor pedig tudod a helyes választ a kérdésre, ne legyél kishitű, jelentkezz!

Megkezdődött a suli, és ha szeretnél valami új egyszerű, de mutatós frizurát kipróbálni, válogass a következő ötletekből! Ezeket a copfrükköket ugyanis bármikor bevetheted, hiszen remekül mutatnak!

1. A buborékcopf

Egyszerű, de nagyszerű – leginkább így lehetne jellemezni ezt a különleges lófarkat, amit néhány perc alatt elkészíthetsz, hiszen nem igényel nagy kézügyességet, viszont annál jobban néz ki! A feladat egyszerű: kösd össze a hajad a fejed tetején egy egyszerű copfba, majd vedd elő néhány hajgumit, és kb. 3-3,5 centiméteres távolságban gumizd össze velük a lófarkad! Ha megvagy, már csak annyi a dolgod, hogy kicsit meglazítsd a tincseid a gumik között, és kész is a trendi buborékcopf!

2. Csaváros lófarkok

Nemsokára el kell indulnod otthonról, de az utolsó pillanatban jutott eszedbe, hogy egy hajmosás nem ártott volna? Aggodalomra semmi ok, mert akad egy olyan copfötlet, amit ilyenkor is bevethetsz! Válassz le oldalt egy viszonylag nagyobb tincset, majd a többi hajadból csinálj egy copfot a tarkódnál. Nyugodtan lapítsd le akár hajhabbal, ennél a módszernél ugyanis épp az a lényeg, hogy ne álljanak ki az apróbb hajszálak. Ha kész, fogd kezvedbe a leválasztott tincset (ezt is lefújhatod hajhabbal), majd csavard meg a képen látható módon, és tűzd le egy hullámcsattal! Elsőre nem garantált, hogy

Copfötletek a suliba

tökéletesen sikerül, így egy kis gyakorlás nem árt előtte, a biztosabb tartás érdekében pedig akár több csattal is próbálkozhatsz.

3. Francia fonásos lófarkok

A francia fonás eddig is nagyon népszerű volt, de ezzel a duplázott változattal még különlegesebb frizurád lesz. Egyszerre nőies és csinos ez a frizura, és a – szerencsés – dús hajú lányoknak sem kell aggódniuk, hogy kilazul a copf, mint a magasra kötött lófarkak esetében szokott. Válaszd el a hajad közepén két oldalra, majd a megszokott francia fonás segítségével kezd el befogni a tincseket! Amikor elértél a

tarkódhoz, köss copfot a végükre, és már kész is van a menő hajviselet!

4. Rövidebb hajúaknak

A rövidebb hajú lányoknak sem kell attól tartaniuk, hogy a copfokat mellőzniük kell.

Ha nem elég hosszúak a tincseid ahhoz, hogy teljesen hátrakösd őket, próbáld ki ezt a feles megoldást! Az arcodba omló fürtöket fésüld egy nagy tincsbe, majd fogd össze a fejed tetején a képen látható módon!

Így egyszerre dobhatod fel a frizurádat, és szabadulhatsz meg a szemedbe lógó tincsektől.

Ilyen manikűr illik hozzád a csillagjegyed szerint

Íme a manikűrhoroszkóp, avagy más néven: a maniszkóp. Te tudod, milyen körömlakk illik hozzád a csillagjegyed szerint? Nem? Most eláruljuk!

Kos

Minél merészebb, annál jobb! A Kosok imádják a tüzes színeket, ezért szívesen engedik szabadjárára a bennük élő amazont egy vadítóan, vibrálóan élénk piros lakkal.

Bika

A Bikák szeretik kényeztetni magukat, és a manikűrözés náluk igazi szertartás – körömolaj, kézmasszázs, meggyás. A nagy rohanásban néha rájuk is fér egy kis megnyugvás, amit a zöldek árnyalatok tehetnek teljessé.

Ikrek

A mindig kíváncsi és nyitott Ikrek előszereettel próbálnak ki újdonságokat, és választanak olyan körömlakkot, amit észrevesznek az

emberek. Egy merész sárga szín például azonnal megragadja a tekinteteket.

Rák

A Rákok a visszafogott, diszkrét manikűrt részesítik előnyben, ami nem hivalkodó, mégis nőies. Egy nude rózsaszín vagy egy krémes, púderes árnyalat mindig nyerő választás a számukra.

Oroszlán

Az Oroszlánok imádják a ragyogást, azt, ha ők lehetnek a rivaldafényben. Egy aranyszínű lakkot nem mindenki tudna viselni, de az Oroszlánokon ez mutat a legjobban.

Szűz

A mindig rendezett, kicsit tisztaságmániás Szűzek személyiségéhez a diszkrét, természetes árnyalatok állnak a legközelebb, de számukra a színnel sokkal fontosabb, hogy a körmeik ápoltak és igényesek legyenek.

Mérleg

A Mérlegek szépérzéke legendás, de mindig az egyensúlyt keresik, szeretik, ha különböző pólusok is jelen vannak a környezetükben. A sötétebb és világosabb színekkel is játszó ombre lakkok számukra ideálisak lehetnek.

Skorpió

Sötét, szenvedélyes, végzetes: a Skorpiókat ezek a jelzők hozzák lázba akkor is, ha egy kö-

römlakk színét kell leírni. A mély, rubin vagy burgundi színek igazán közel állnak a szívükhöz.

Nyilas

A mélykék, indigó színek a Nyilas színei az asztrológia szerint. Mivel mindig az vonzó számára, ami különleges és izgalmas, egy matt manikűrral igazán jól érezheti magát.

Bak

A Bakok kerülik a feltűnést, és szeretik, ha a megjelenésük mindig professzionális. Mivel egyébként is vonzódnak a föld színekhez, körömlakkok terén is szívesen választanak ilyen árnyalatot, például egy semleges, visszafogott barnát.

Vízöntő

Futurisztikus, jövőbe mutató, izgalmas, különleges: ez az, amit a világra nyitott Vízöntők előnyben részesítenek. A robo-chick trend a modern színekkel és a fémekkel tökéletesen passzol hozzájuk.

Halak

Az önkifejezés egy formája lehet a körömmatrica is, amitől a körmeid személyes hangulatjelző tábláddá válhatnak. Ez pedig azonnal megragadja a művészetekre, a világ apró részleteire nyitott Halak figyelmét.

A valaha volt legfurább olimpiai sportágak

Végezték a XXXI. nyári olimpiai játékok Rio de Janeiróban. Összegyűjtöttük a legfurább sportágakat, amelyek valaha szerepeltek a repertoárban, ám ma már nem találkozhatunk velük.

1. Élőgalamb-lövészet (1900)

Erre a véres eseményre csak egyszer került sor, méghozzá 1900-ban, a párizsi olimpián. Körülbelül 300 madár esett áldozatul, és az olimpiai játékok történetében ez volt az egyetlen esemény, amelynek során élő állatnak baja esett.

2. 12 órás biciklizés (1896)

Az egyszer megrendezett versenyszámban összesen hét versenyző pattant a nyeregbe, hogy reggel 5 órától délután 5-ig egyfolytában biciklizzen. Az említett sportág versenyének végén végül csak ketten értek célba, a többiek lassan, de biztosan kidőltek a versenyből. A futamot Adolf Schmal nyerte, aki mintegy 180 mérföldet tekert le ennyi idő alatt.

3. Kötélhúzás (1900–1920)

Ez a sport az eredeti olimpián is szerepelt, mintegy 2000 évvel ezelőtt. A játék talán min-

denki számára ismerős: a két csapat (8-8 fő) egy kötél egy-egy végét húzza, és amelyik csapat talpon marad, vagy messzebb tudja elmozdítani a kötél középpontját a kiinduló állástól, az nyer.

4. Pisztolypárbaj (1906, 1912)

Persze nem két élő ember játszott, hanem a rendőrfilmekből jól ismert papírfigurákra és céltáblákra lövöldöztek. Aki a legpontosabb volt, az nyert.

5. La canne (1924)

A la canne hasonlít a vívásához, a különbség az, hogy itt nem tört, hanem egy fabotot használnak. 1924-ben szerepelt először és utoljára az olimpián.

6. Bowlingtorna (1932)

Ehhez a fura sportághoz nem kell más, csak egy pár bowlingbábu, amelyeket különböző ritmusra és különböző koreográfia szerint kellett lengetni. Csak 1932-ben szerepelt a sportág a játékokon.

7. Gátúszás (1900)

Gátfutásról már mindenki hallott, na de gátúszásról?! A versenyszám 1900-ban, a pári-

zi játékokon jelent meg, de már a következő játékokat sem érte meg. A résztvevőknek egy csónakról kellett elrugaszkodniuk, átúszni egy akadály alatt (ami szintén egy csónak volt), majd erre újból felkapaszkodni és elrugaszkodni. Kicsit körülményesebb, mint a hagyományos úszás, nem igaz?

Három kreatív ötlet a sulikezdéshez

Megkezdődött a tanév, szóval itt az idő, hogy elkészítsünk néhány tanulást könnyítő felszerelést saját kezűleg. Nincs jobb, mint egy kreatív délután, amikor saját készítésű tárgyakkal bibelődhetsz. Nem kell óriási ügyesség egyikhez sem, de mennyivel jobb érzés lesz az egyedi tanszereiddel villogni a többiek előtt. Garantáltan nem lesz ugyanilyen cucca senkinek.

1. Egyszerű tolltartó filcből

Ehhez a kreatív írószertartóhoz nem is lesz másra szükséged, mint egy darab filclapra, egy 20–30 cm hosszú szalagra, egy vonalzóra és egy sniccerre. Vonalzó segítségével vágd be az anyagot legalább hat csikban egymással párhuzamos vonalak mentén, hogy az íróeszközöket rendszeresen megfogja. A ceruzákat bújtasd át a képen látható módon!

2. Mókás könyvjelzők

Gemkapocs szinte minden íróasztal fiókjában található, és a tanulást is megkönnyíti. Segítségével könnyen rendszerezheted az ira-

taidat vagy jegyzeteidet. Készíts belőle könyvjelzőt! Tulajdonképpen bármit ragaszthatsz a kapcsok tetejére, ami neked tetszik. Ehhez az olcsó változathoz fonalra, ragasztóra és néhány műanyag szemre lesz szükség (kreatívboltokban megtalálod mindent). Használhatod a mindennapokban a tankönyvek jelölésére vagy a kötelező olvasmányokhoz is.

3. Látványos emlékeztető az íróasztalod fölé

Folyton elfelejted, hogy mikor lesz dolgozat? Gyakran megesik, hogy a délutáni szakórra is elfelejtesz bemenni? Sebaj, ezzel az emlékeztetővel garantáltan nem maradsz le semmiről. Vegyél egy csomag fából készült csipeszt, öt különböző színű festéket (akril), egy csomag zsinórt és színes papírt. A dolog lényege annyi, hogy a hét öt napjára lesz egy-egy, különböző árnyalatú csipeszed, amire kifüggesztheted, hogy milyen fontos esemény lesz az adott napon. Ha feledékeny vagy, jó ötlet a hétvégén átgondolni, hogy mi vár rád a következő héten, és minden fontos eseményt felírni az emlékeztetők közé.

ÉLETMÓDVÁLTÁS KELL!

Cukorbeteg gyerekek

Egyre több gyermeket érint a 2-es típusú cukorbetegség, amelynek elsősorban az elhízás a kiváltó oka.

Kiskamaszoknál, kamaszoknál észlelik először a betegség kialakulását, ebben a korban azonban a gyógyszeres kezelés nem jöhet szóba, leginkább életmódváltással, több mozgással, az étrend minőségének és mennyiségének átalakításával küzdhető le a betegség.

A cukorbeteg gyerekek társaiktól semmiben nem különböznek, boldog és teljes életet élhetnek, ám ehhez elengedhetetlen a

szűk és a tágabb környezetük – így az iskola, iskolatársak – támogatása.

Tudjátok-e, miért alakul ki a cukorbetegség? Ez a betegség (diabetes mellitus) a cukoranyagcsere zavara. Többféle típusa van. A gyerekek döntő többsége az ún. 1-es típusba tartozik, de sajnos manapság egyre inkább megjelenik az inkább felnőttekre jellemző 2-es típusú cukorbetegség is.

Az 1-es típusú cukorbetegség autoimmun betegség. Nagy szerepet játszik kialakulásában az inzulin. Az inzulin egy hormon, a vércukorszint egyik legfőbb szabályozója. Feladata segíteni a cukornak a véráramból a sejtekbe jutni, ahol energiaként hasznosul. Ha nincs inzulin, a cukor a véráramban marad, miközben a szervezet éhezik – ekkor beszélünk cukorbetegségről.

Árulkodó jelek

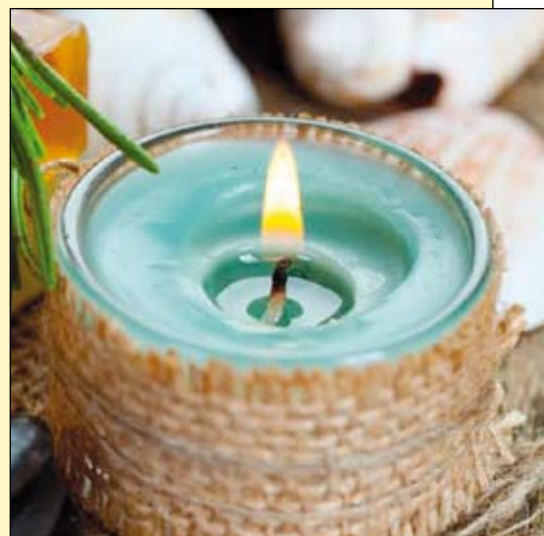
A kezdődő cukorbetegség, azaz a magas vércukorszint jelei, melyek arra intenek, hogy forduljunk orvoshoz:

- erős szomjúságérzet, sok ivás
- gyakori vizelet
- ólmos fáradtság, báyadtság, rossz közérzet
- acetonszagú (acetonos körömlakkle mosóhoz hasonló) lehelet
- gyors fogyás, testsúlycsökkenés
- homályos látás
- visszatérő vagy nem múló fertőzések, gyulladások

Tornázzunk!

A speciálisan összeállított mozgás-terápián túl mely mozgásformák ajánlottak cukorbetegeknek?

Minden mozgás jó, ami növeli az állóképességet és örömet szerez! Szabadidőben sétáljunk egy nagyot (tempós gyaloglás), biciklizzünk, ússzunk, mozogjunk.

HÉTKÖZNAPI MÉRGEINK

Óvatosan a levegőillatosítóval!

Senki nem szereti a kellemetlen szagokat, ezért szellőztetünk, illatosítunk. Nem mindegy azonban, hogy mivel és hogy, számos termék használata nem veszélytelen.

A mesterséges illatosítók közül sok (spray, illatgyertya, elektromos párologtató, illatosító gél) jelentős mennyiségben bocsát ki egészségre ártalmas illékony szerves vegyületeket. Megtalálható bennük a formaldehid – amely fejfájást, rosszullétet okozhat –, hívják fel a figyelmet a szakemberek.

Az egyszerű szellőztetésen túl több lehetőség is adódik a kellemetlen szagok elűzésére:

- egy gyufa elégetésével egy kisebb helyiségben könnyedén megszüntethetjük a szagokat, pl. a mosdóban;
- párologtatóba töltött megfelelő minőségű illóolajjal a kívánt illat lesz otthonunkban;
- illóolajat száraz növényekre is csepegtethetünk;
- a virágvizeket a levegőbe spriccelve ugyanezt a hatást érhetjük el.

Hallókészülékre szorul majd a fiatalok harmada?

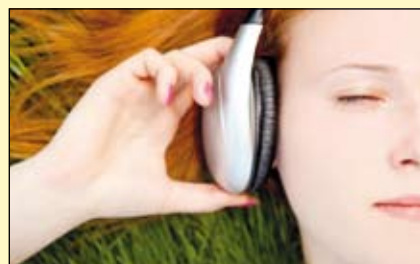
A fiatal generáció háromnegyede tapasztalta már, hogy egy koncert vagy diszkó után rosszabb a hallása. Ha rendszeresen nagy zajban vagyunk, akár maradandóvá is válhat a hallásprobléma.

A zene vagy a zaj 80 decibel fölött számít hangosnak. Nyolcvan decibel alatt még nyolc órát bír a fül károsodás nélkül, 83 decibelel zajt már csak feleannyi ideig tűr el következmények nélkül. Egy koncerten azonban nem ritka a száz decibelel hangerő, s ezt csupán néhány percig lehetne hallgatni. Aki a hangfal előtt hallgatja a zenét, természetesen nagyobb zajhatásnak van kitéve, mint aki távolabb áll, a távolsággal a zaj intenzitása négyzetesen csökken.

A koncertek mellett ráadásul a fiatalok naponta több órát hallgatnak zenét fülhallgatón keresztül is. A becslések szerint a fiatalok harmada hallókészülékre szorul majd 40-50 éves korára, az állandósuló fülzúgásra azonban az sem jelent megoldást, a belső fül érzékszetei visszafordíthatatlanul károsodnak.

A szakember felhívta a figyelmet arra is, ha valaki azt tapasztalja, hogy egy hangos koncert után tartósan zúg a füle, nem tud regenerálódni, azonnal forduljon fül-orr-gégész, audiológus szakorvoshoz.

Felmérések szerint a fiatalok naponta 3-4 órán át hallgatnak zenét fülhallgatóval, egyrészt, hogy a környezeti zajokat kizárják, más-

részt azért, mert egyszerűen hangosan szeretik hallgatni a zenét. Sokan még tudják is, hogy ez árt a hallásuknak. A rendszeresen koncertezőknél ajánlják a fül dugó használatát, amely akár 15-20 decibellel is csökkenti a hangerőt. (hirado.hu)

Fejlődés

– Te Gizike, nagyon szépen fejlődik az osztályod! Arra a kérdésre, hogy ki volt a legnagyobb királyunk, már csak nyolcan írták, hogy a Burger King!

Figyelem

A tanár így szól az osztályhoz:

– Ha a hátsó padokban ülők olyan csendben kártyáznának, mint akik a középső padokban alszanak, akkor az első padokban ülők tudnának figyelni!

Egyes szám harmadik személy

A tanár felelni szólítja Pistikét:

– Pistike, mondd meg, mi az egyes szám 3. személy!
– Öööööö...

A csizma

Pistikét történelemórán felszólítja a tanár.
– Pistike, mondd meg, mi volt Olaszország államformája a második világháború alatt!

Pistike nézegeti a térképet, majd bizonytalanul megszólal:

– Háááát... csizma?

Spenót

Apuka a pszichiáternél:

– Doktor úr, a kisfiam folyton falhoz vágja a spenótot. Mit tegyünk?
– Hm... Vegyenek zöld tapétát.

Irodalom

– Olvastad az új könyvem?
– Igen.
– És mi a véleményed?
– Nos, őszinte leszek. A fedőlapok túl messze vannak egymástól.

Start-cél

A múltkor elindultam egy futóversenyen. Akárhogy igyekeztem, már a táv első felében eléggé lemaradtam a többiektől. Szörnyű érzés, ha az ember már az elején látja, hogy utolsóként fog befutni, hát még ha közben bosszantják is. Az előttem futó fickó hátraszólt:

– Mi van, haver? Milyen érzés utolsóként lenni?

– Akarod tudni? – kérdeztem tőle, és kiszálltam a versenyből.

Kopolytú

Az étteremben egy vendég odahívja a pincért:

– Végignéztem az étlapot. Mondja, frissek a halak?

– Hogyne lennének frissek, kérem! Ha mesterséges légzést kapnának, még úsznának is.

Szörnyű

– Doktor úr, valami szörnyű dolog történt tegnap a férjemmel. Este, amikor hazajött, azt mondta, hogy a kutyák nyitott ernyővel mászkálnak az utcán.

– Mi ebben a szörnyű?

– Hát az, hogy tegnap nem is esett az eső.

Tesó

Petike szalad a szomszéd nénihez:

– Gyere, nézd meg a kistestvéreimet, most született.

– És hogy hívják?

– Fogalmam sincs. Egy szavát se értem.

Eső

– Hogy telt a szabadságod?

– Ne is kérdezd, pocsekul. Folyton esett az eső.

– De egészen barna lettél!

– Hát persze, mert berozsdásodtam.

Kistesó

– Szereted az öcsikédet? – kérdik Tamáskától.

– Engem nem zavar, de úgy látom, hogy anya még nem tudja, mit csináljon vele: hol becsomagolja, hol kibontja.

Tájékozatlan úszó

– Olvastad, hogy valaki megint átúsztta a La Manche csatornát?

– Hát nem akadt senki, aki megmondta volna neki, hogy komphajó is közlekedik?

Tapsifüles

Két vadász beszélget.

– Mondd, mit csináltál az előbb? – kérdezi az egyik. – Ahelyett, hogy rálőttél volna arra a nyúlra, kalapot emeltél neki.

– Igen. Tudod, őt már annyiszor elhibáztam, hogy régi jó ismerősként illett köszöntenem.

Kávé

– Hány cukorral issza a kávé?
– Héttel.

– Nem túl sok az?

– Egyáltalán nem, csak nem szabad megkavarni. Különböztethetetlenül édes lesz.

Állati csoda

– Tudtad, hogy néhány bálna képes háromszáz kilométeres távolságból is kommunikálni a társaival? – kérdi a bálnaszakértő a barátjától.

– Nem, de őszintén szólva fogalmam sincs, mit tud mondani egy bálna a másíknak ilyen távolságból.

– Hát, nem vagyok egészen biztos benne, de valami ilyesfélét: „Hé! Még mindig hallasz?”

Rágó

A külvárosi étteremben ebédelő vendég használt rágógumit talál a bécsi szeleten. Felháborodottan hívja a pincért, aki azonnal visszavissza az ételt a konyhára.

– Mi a panasz? – néz rá a szakács.

– Rágós a hús.

Született lánglovg

Felvételt hirdetnek a tűzoltózenekarban.

– Mondja, maga szerint mi a különbség a hegedű és a nagybögő között? – kérdezi a felvételi bizottság elnöke az egyik jelentkezőt.

A derék lánglovg gondolkodik, majd csillogó szemmel rávágja:

– Az, hogy a nagybögő sokkal tovább ég.

Gond

A nagymamát meglátogatja a lányunokája.

– Jól nézel ki, nagymama. Hogy érzed magad?

– Elég jól vagyok. És te?

– Tulajdonképpen meglennék, de az utóbbi időben rengeteg gondom van a lányoddal.

Attól függ

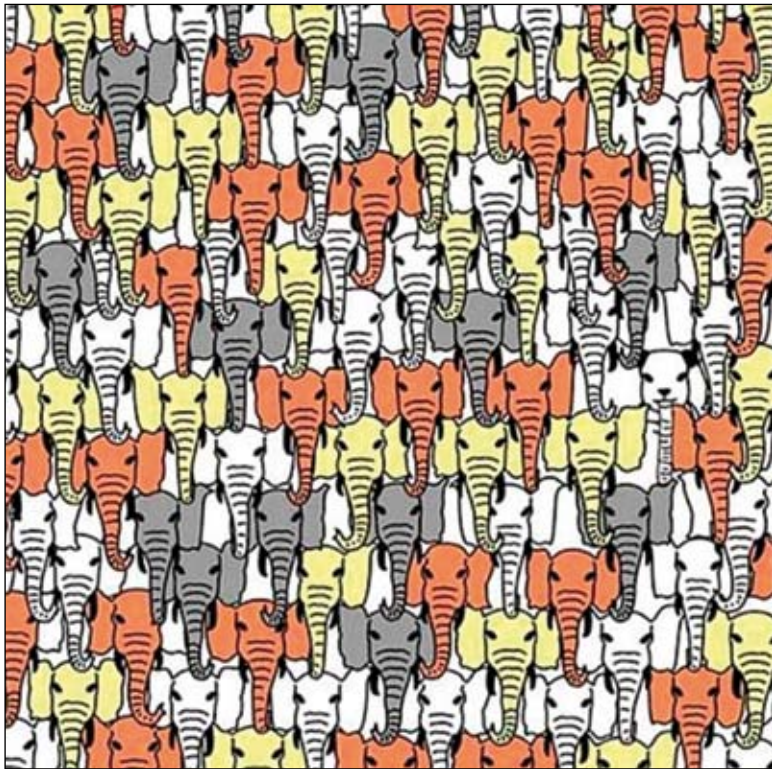
– Tud úszni? – kérdik a tengerészetnél jelentkező fiatalembert.

– Olykor-olykor.

– Hogyhogy olykor-olykor?

– Hát csak akkor, ha vízben vagyok.

Keresd a pandát!

Írd be a táblázatba a megfelelő helyre a következő szavakat! (Egy mezőbe több szó is kerülhet.)

juhász, gulyás, csordás, kanász, csikós, kondás
nyáj, konda, csorda, ménes, gulya
bika, kos, kan, mén, csődör
koca, jerke, kanca, tehén
borjú, csikó, bárány, toklyó, süldő, malac

	szarvasmarha	sertés	juh/birka	ló
őrzője				
csoportja				
apaállat				
anyaállat				
gyerek- és fiatal állat				

A két rajz között tíz különbséget találhatsz.

Hogy hívják a...?

- Hogy hívják a finn sífutót?
- Porhó Hessinnen.
- Hogy hívják a finn síugrot?
- Tomika Szállalinnen.
- Hogy hívják a francia favágót?
- D' La Fa.
- Hogy hívják az amerikai szurkolót?
- Alan Drucker.
- Hogy hívják az arab fogorvost?
- Blend Ahmed.
- És hol él?
- A SensoDunén.
- Hogy hívják az arab kapust?
- Kapd el Hammar.
- Hogy hívják az argentin fürdőmestert?
- Baromio Cabinez.
- Hogy hívják a cseh futónót?
- Galiba Valahová.
- Hogy hívják a cseh postást/adóellenőrt?
- Holacsek.
- Hogy hívják a finn kidobóembert?
- Hajja Menjeninnen vagy Halljamaga Menjeninnen.
- Hogy hívják a francia focistát, aki valójában dél-afrikai?
- Frank De Búr.
- Hogy hívják a görög autószerelőt?
- Alkatrés.
- Hogy hívják a holland bankárt?
- Stex van Boeven.
- Hogy hívják a félénk hollandot?
- Van den Emmer.
- Hogy hívják a holland focistát?
- Van De Minek.

Mi a neve? Találd ki!

Renáta apjának 5 lánya van.

1. Kach
2. Kech
3. Kich
4. ????
5. Kuch

Tudod-e, hogy hívják a negyedik leányzót? Gyorsan mondd ki!

Megoldás: Renáta

Ravasz kérdés

Egy kosárban öt alma van. Az almákat úgy kell elosztani öt ember között, hogy mindenki kapjon egy almát, és a kosárban is maradjon egy. Hogyan csinálnád?

kapja

Megoldás: Egyik ember az almával együtt a kosarat is meg-

Keresd meg a kakukktojást!

Mozsarágyú, csigás íj, revolver, kanócos puska, dinamit.

alkalmazásával működik

Megoldás: kivétel a csigás íj, mert a többi puskapor

(Át)változások

Húszéves fennállását ünnepelte az Újvidéki Színház Színes Szilánkok Diákszínpada

Az Újvidéki Színház Színes Szilánkok Diákszínpada az elmúlt tanév vége táján, június 4-én ünnepelte fennállásának 20. évfordulóját. Tagjai ez alkalomból egészen különleges előadással örvendeztették meg a mindig hűséges közönségüket, akik ezúttal is zsúfolásig megtöltötték a színház nagytermét. Mondani sem kell, hogy az előadás végén vastappsal köszöntötték a fellépőket. A nagy sikerű előadásból nem kevesebb, mint 54 amatőr és hivatásos fellépő vette ki részét 6-tól 41 éves korig. A csapat munkáját Crnkovity Gabriella, Figura Terézia, Gombos Dániel, Huszta Dániel, Juhász Valéria és Német Attila színművészek irányították.

Az előadás nem véletlenül az (Át)változások címet kapta, hiszen az elmúlt húsz évet kívánta bemutatni, amit ha az előadáson keresztül szemlélünk, olyan, mintha egy időgépbe csöppentünk volna. Az előadás ugyanis szépen megmutatta a diákszínpadosok (át)változását lelki és fizikai értelemben is.

Kis Laura

Fotó: Dávid Csilla

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Folytatjuk nyereményjátékunkat ebben a tanévben is, népszerű rovatainknak köszönhetően újra játszhattok, bővíthetitek ismereteiteket, és egy kalap alatt még könyvjutalommal is gazdagodhattok. Reméljük, jó móka lesz!

A tanév első kérdése a nemrég befejeződött XXXI. nyári olimpiához kötődik. Felismeritek a felvételen látható, örömtias sportolót? Ha nem, annyit segítünk, hogy Szerbia csapatának ő hozta meg az első aranyat az idei ötkarikás játékokon, vajdasági, és anyanyelve magyar. Ezek alapján könnyen megfejtethetitek, hogy ki ez a kimagasló teljesítményű sportoló.

Eltávozott az egykori főszerkesztő

Már kisgyerek korában rászokott, hogy valamivel folyamatosan foglalkozik. Ez a szokása segíthette abban, hogy felnőtt korában gazdag pályafutást jegyzett, többek között lapunk főszerkesztője is volt. Fodor Pálra emlékezünk, aki a nyár folyamán hunyt el szülőfalujában, Kishegyesen. 1929-ben született földművescsalád kilencedik gyermekeként. Az általános iskolát szülőfalujában végezte el, Topolyán polgári iskolába járt, Szabadkán pedig tanítóként diplomázott. Karrierjét a Magyar Szónál kezdte, majd 1950-

ben kinevezték lapunk elődje, a Pionírújság főszerkesztőjének, ezt a tisztséget két évig töltötte be. A Forum Könyvkiadóból vonult nyugdíjba, és 1984-ben hazaköltözött szülőfalujába. Fodor nyugdíjasként is aktív szereplője volt a közösségnek. Fodor Pál egész életét társadalmilag hasznos dolgoknak szentelte, főként a sport terén volt aktív, és helytörténeti kutatásokkal is foglalkozott.

Fotó: Lakatos János

Rajta kívül még két aranyérem zsebeltek be a szerbiai sportolók. A brazíliai olimpia végső éremtáblázatán Szerbia 2 arany-, 4 ezüst- és 2 bronzéremmel szerepel, Magyarország pedig összesen 15 érmet szerzett: 8 aranyat, 3 ezüstöt, 4 bronzot. Osztozunk örömmel, és szép példájuk buzdítson titeket is a kitartó sportolásra!

Játékunkat illetően pedig várjuk megfajteseteket! A választ mielőbb küldjétek be címünkre, legkésőbb szeptember 8-áig. Egy szerencsés olvasónk könyvjutalommal részesül. Jelentkezéseket a Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad címre vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mailre várjuk.

A beküldők figyelmét felhívjuk, hogy nevük mellett tüntessék fel iskolájuk nevét, osztályukat és lakcímüket. Köszönjük!

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

69 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: Ókrész Rozália ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: Varjú Márta ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: Nagy Magdolna ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: Buzás Mihály ■ Lektor: Kávai Mucsi Katalin ■ Állandó munkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda ■ Telefon: 021/475-400-8 ■ Kéziratokat és képeket nem örvünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasma@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com